

An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta

Thuarascáil Bhliantúil 2021

© NCSE 2022

An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta

1-2 Sráid an Mhuilinn
Baile Átha Troim
Contae na Mí

T: 01 6033200

www.ncse.ie

Clár na n-ábhar

Tuarascáil Chathaoirleach NCSE d'Airí	2
Réamhrá: Ár gCur Chuige Straitéiseach	9
Príomh-Éachtaí	10
Tosaíocht Straitéiseach 1	15
1.1 Réamhrá	15
1.2 Leanúnachas Tacaíochta trí Phaindéim COVID-19	16
1.3 Acmhainní a chur ar fáil do Scoileanna sa Scoilbhliain 2020-21	18
1.4 Acmhainní a chur ar fáil do Scoileanna sa Scoilbhliain 2021-22	19
1.5 Foghlaim Ghairmiúil Múinteoirí NCSE	21
1.6 Cur i bhFeidhm An tSamhail Fhíolótach um Chuimsiú Scoile	22
1.7 Clár Samhraidh 2021	26
1.8 An 23ú Comhdháil ar Oideachas na mBodhar 2021	26
1.9 Cruthúcháin an tSamhraidh	27
1.10 Pléasc Eolaíochta	27
Tosaíocht Straitéiseach 2	31
2.1 Réamhrá	31
2.2 Ár bhFoilseacháin	32
2.3 Taighde Leanúnach in 2021	32
2.4 Taighde Nua	33
2.5 Comhdháil Taighde 2021	34
Tosaíocht Straitéiseach 3	39
3.1 Réamhrá	39
3.2 Dul Chun Cinn ar Chomhairle Beartais ar Scoileanna Speisialta agus Ranganna Speisialta	39
3.3 An Gníomhaireacht Eorpach um Riachtanais Speisialta agus Oideachas Cuimsitheach	39
Tosaíocht Straitéiseach 4	43
4.1 Réamhrá	43
4.2 Oideachas Aosach agus an Straitéis Chuimsitheach Fostaíochta (CES) do Dhaoine faoi Mhíchumas (2015-24) Pleanáil Aistrithe	43
4.3 An tAcht um Míchumas, 2005	43
Tosaíocht Straitéiseach 5	47
5.1 Réamhrá	47
5.2 Eolas do Thuismitheoirí	47
5.3 Cosaint Sonraí	47
5.4 Fóram Comhairleach	48
5.5 Rialachas	49
5.6 Comhairle an NCSE	50
Aguisíní	59
Aguisín 1: Deimhniú ar Chomhlíonadh Cheanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016	59
Aguisín 2: Soláthar Foirne NCSE	61
Aguisín 3: Faisnéis Staitistiúil do na blianta acadúla 2012-13 go 2020-21	62
Aguisín 4: Cur síos ar na Catagóirí Míchumais	64
Aguisín 5: Gluais Acrainmneacha a Úsáidtear	67
Aguisín 6: Grafaic faisnéise maidir le príomhstaitisticí NCSE	68

Tuarascáil Chathaoirleach NCSE d’Airí

Meitheamh 2022

Norma Foley, Uasal, TD
An tAire Oideachais
An Roinn Oideachais
Sráid Mhaoilbhríde
Baile Átha Cliath 1
D01 RC96

Josepha Madigan, TD
An tAire Stáit le freagracht as Oideachas Speisialta agus Cuimsiú
An Roinn Oideachais
Sráid Mhaoilbhríde
Baile Átha Cliath 1
D01 RC96

A Airí, a chairde

De réir riachtanais an Achta um Oideachas Daoine a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais Acu, 2004, mar Chathaoirleach ar Oideachas Speisialta na Comhairle Náisiúnta, is mór an onóir dom ár dtuarascáil bhliantúil do 2021 a chur i láthair daoibh.

Ag leanúint ó na deacrachtaí nach bhfacthas a leithéid riamh cheana in 2020 nuair a thosaigh paindéim COVID-19, bhí dúshlán fós ann in 2021 don earnáil oideachais speisialta.

Lean an NCSE de bheith freagrúil agus bealaí eile a aimsiú chun tacaíochtaí agus faisnéis a sholáthar lena chinntiú, a mhéid is féidir, gur tacaíodh le tuismitheoirí le scolaíocht bhaile agus gur cuireadh acmhainní ar fáil do mhúinteoirí a chuir ar a gcumas cianfhoghlaim a sholáthar.

I mí Eanáir 2021, bhunaíomar dhá líne theileafóin thiomnaithe do tuismitheoirí agus do mhúinteoirí i suíomhanna speisialtóireachta. D’fhéadfaidís comhairle a fháil go díreach ó Eagraithe Riachtanas Speisialta Oideachais (SENOanna) agus ó Chomhairleoirí maidir le raon ábhar. De réir mar a d’oscail na scoileanna arís ar bhonn céimnithe i rith mhí Feabhra agus mhí an Mhárta, bhí gá i gcónaí lenár n-acmhainní a sheachadadh go cianda. Cuireadh réimse físeán gearr le chéile le leideanna agus straitéisí chun foghlaimeoirí a mhealladh le foghlaim ar líne agus comhairle maidir le tacú le folláine an scoláire. Cuireadh sraith doiciméad treorach ar fáil freisin ar Spásanna Céadfacha do Scoileanna; Straitéisí Praiticiúla d’Iompar sa Seomra Ranga; agus Uathachas agus Iompar Dearfach a Chur Chun Cinn.

I rith 2021, cuireadh gnéithe den tSamhail um Chuimsiú Scoile (SIM) i bhfeidhm. Rinneadh dul chun cinn suntasach nuair a cuireadh tús leis an gcéad chlár oiliúna náisiúnta tiomnaithe do Chúntóirí Riachtanas Speisialta – an ‘Teastas i dTacaíocht Scoile Uilechuimsitheach’.

Tá áthas orm a thuairisciú gur chríochnaigh an chéad rang de 500 mac léinn an cúrsa iomlán ar líne i mí na Nollag 2021. Chuir an dara cohórt de 1,000 mac léinn tús leis an gcúrsa i Meán Fómhair 2021.

Le linn 2021, leanamar orainn ag leithdháileadh poist SNA ar gach scoil don scoilbhliain 2020-21. Faoi dheireadh na scoilbhliana 2020-21 bhí os cionn 17,000 post SNA i bhfeidhm. D'ardaigh sé seo go dtí os cionn 18,000 post faoi dheireadh mhí na Nollag 2021.

Leis an iarchur leanúnach maidir leis an tsamhail nua tús-ualaithe a chur i bhfeidhm do leithdháiltí príomhshrutha SNA, agus cinneadh an Rialtais go gcoinneofaí na leithdháiltí sin ag an leibhéal a ceadáíodh don scoilbhliain 2019-20, d'éascaigh an NCSE próiseas athbhreithnithe eisceachtúil. Thug sé seo deis do scoileanna iarratas a dhéanamh ar leithdháiltí breise SNA i gcúinsí eisceachtúla. Ina theannta sin, i rith 2021, lean an NCSE ar aghaidh ag obair ar chur i bhfeidhm an phróisis Leithdháilte Múinteoirí Oideachais Speisialta (SET). Coinníodh leithdháiltí SET ar leibhéal athphróifliúcháin 2019 chun go bhféadfaí leanúint de leithdháiltí le linn na paindéime. D'fhéadfadh scoileanna iarratas a dhéanamh ar athbhreithniú ar a leithdháileadh SET i bhfianaise cúinsí eisceachtúla.

Príomhról don NCSE is ea comhairle beartais a sholáthar. Cé gur chuir an phaindéim moill ar aighneacht ár bpíosa comhairle beartais is déanaí maidir le scoileanna speisialta agus ranganna speisialta, táimid ag tnúth leis seo a chur chun cinn in 2022.

Foilsíodh an tAthbhreithniú ar Sholáthar Oideachais i Seirbhísí Lae d'Aosaigh i mí na Nollag 2021. Chuir an taighde seo creat le chéile chun athbhreithniú a dhéanamh ar oideachas agus ar fhoghlaim ar feadh an tsoil i seirbhísí lae. Leag sé béim ar fhianaise ar dhea-chleachtas i go leor réimsí, amhail cuir chuige mhaithe dhuine lárnach agus fócas ar thorthaí. Thug an t-athbhreithniú breac-chuntas freisin ar réimsí feabhsúcháin agus forbartha, amhail deiseanna oiliúna foirne níos fearr a sholáthar.

Leanadh lenár gclár taighde i rith 2021. Cuireadh an obair allamuigh ar roinnt tionscadal coimisiúnaithe siar go dtí 2022 mar gheall ar dhúnadh scoileanna a bhaineann le paindéimí. Go déanach in 2021, choimisiúnaíomar staidéar taighde nua chun tionchar COVID-19 a imscrúdú. Táimid ag tnúth le torthaí an staidéir a roinnt le do Roinn.

Den dara huair tionóladh ár gcomhdháil bhliantúil taighde i mí na Samhna 2021 ar líne. I bhfianaise chomhthéacs na paindéime atá i réim, bhí téamaí comhdhála leanúnachais an oideachais, ag déileáil le cúlchéimniú tar éis na paindéime, agus oideachas do dhaoine fásta faoi mhíchumas tráthúil agus glacadh go maith leo.

Chomh maith le tuarascáil bhliantúil a sholáthar duit faoin Acht EPSEN, ceanglaítear orm freisin faoi Chód Cleachtais 2016 um Rialachas Comhlachtaí Stáit tuairisciú mar seo a leanas:

- ▶ Ní comhlacht tráchtála Stáit é NCSE. Níl aon fhochuideachtaí, comhfhiontair ná scairsheilbh againn. Ní raibh tionchar ag aon fhorbairtí suntasacha tráchtála ar an NCSE in 2021. Nílimid ag súil le haon fhorbairtí den sórt sin.
- ▶ Tá staid airgeadais an NCSE mar a nochtar inár gcuntais bhliantúla do 2021 a ndéanann an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste iniúchadh orthu. Cuirtear na cuntais seo, nuair a dhéantar iniúchadh orthu, faoi bhur mbráid ar leithligh faoi Alt 29 den

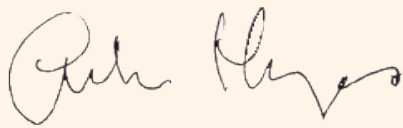
Acht EPSEN agus áirítear leo, de réir mar is gá, mo dheimhnithe chugaibh maidir le Córas Rialuithe Inmheánacha an NCSE agus an ráiteas rialachais riachtanach agus tuarascáil chomhaltaí an bhoird.

- ▶ Chuir Comhairle an NCSE meastóireacht ar fheidhmíocht an NCSE i gcrích trí thagairt don phlean agus don bhuiséad bliantúil i mí na Nollag 2021.
- ▶ Ghlac an NCSE le Cód Cleachtais 2016 chun Comhlachtaí Stáit a Rialú agus leanann sé de bheith ag cloí go hiomlán le gach gné de. Rinneamar athbhreithniú inmheánach ar ár gcomhlíonadh leis an gCód in 2021, agus tá an NCSE fós ag cloí leis an gCód.
- ▶ Sa chomhthéacs sin, deimhním an mhéid seo a leanas:
 - ▼ Rinneadh gach nós imeachta cuí maidir le tuairisciú airgeadais, iniúchadh inmheánach, taisteal agus diúscairtí sócmhainní.
 - ▼ Tá an NCSE ag cloí le beartas an Rialtais maidir le soláthar poiblí agus ag cur ár bPlean Soláthair Chorpáraidigh reatha i bhfeidhm. Mar sin féin, d'aithníomar neamhchomhlíonadh treoirlínte i sé chás in 2021 agus nochtamar na sonraí sin inár Ráiteas um Rialú Inmheánach inár gcuntais bhliantúla.
 - ▼ Tá an NCSE ag cloí le gnéithe agus nósanna imeachta ábhartha an chóid chaiteachais phoiblí.
 - ▼ Rinne an NCSE measúnú cuí ar phríomhrioscaí, lena n-áirítear cur síos ar na rioscaí seo agus, nuair is cuí, bearta agus straitéisí maolaithe gaolmhara.
 - ▼ Cloíonn baill NCSE le Cód Iompair Ghnó an NCSE do Chomhaltaí de Bhoird Stáit.
 - ▼ Cloíonn fostaithe NCSE leis an gCód Iompair do Státseirbhísigh.
 - ▼ Comhlíonann tuarastail atá iníoctha leis an bpríomhfheidhmeannach agus le gach fostaí beartas an Rialtais.
 - ▼ Níl aon táillí stiúrthóirí iníoctha le baill Chomhairle an NCSE. Sonraítear costais chomhaltaí aonair na Comhairle sa ráiteas rialachais a fhoilsítear ar leithligh leis an tuarascáil seo.
 - ▼ Cloíonn an NCSE leis na treoirlínte maidir le breithmheas agus bainistiú tograí caiteachais chaipitiúil.
 - ▼ Comhlíonann an NCSE riachtanais bheartas taistil an Rialtais.
 - ▼ Níl an NCSE ag súil le haon imeachtaí suntasacha tar éis an chláir chomhardaithe.
 - ▼ Amhail an 31 Nollaig 2021, bhí 6 (50%) bean agus 6 (50%) ball fireann ag an gComhairle, agus tá post amháin folamh. Tá cothromaíocht inscne na Comhairle ag teacht leis na ceanglais a leagtar amach san Acht EPSEN. Ina theannta sin, comhlíonann an Chomhairle sprioc an Rialtais maidir le hionadaíocht 40% ar a laghad ar gach inscne i mballraíocht na mBord Stáit.
 - ▼ Tá an NCSE tiomanta d'éagsúlacht agus cuimsiú a chur chun cinn ar fud na heagraíochta.

Tá tuilleadh deimhnithe maidir le comhlíonadh cheanglais an Chóid leagtha amach in Aguisín 1.

Sainaithnítear inár dtuarascáil bhliantúil na príomh-éachtaí do 2021 agus na gníomhaíochtaí a rinneadh de bhun ár gcúig sprioc straitéiseacha don bhliain. Féadfaidh an NCSE, más gá, aon eolas nó soiléiriú breise a chur ar fáil duit féin nó do d'oifigigh.

Is mise le meas

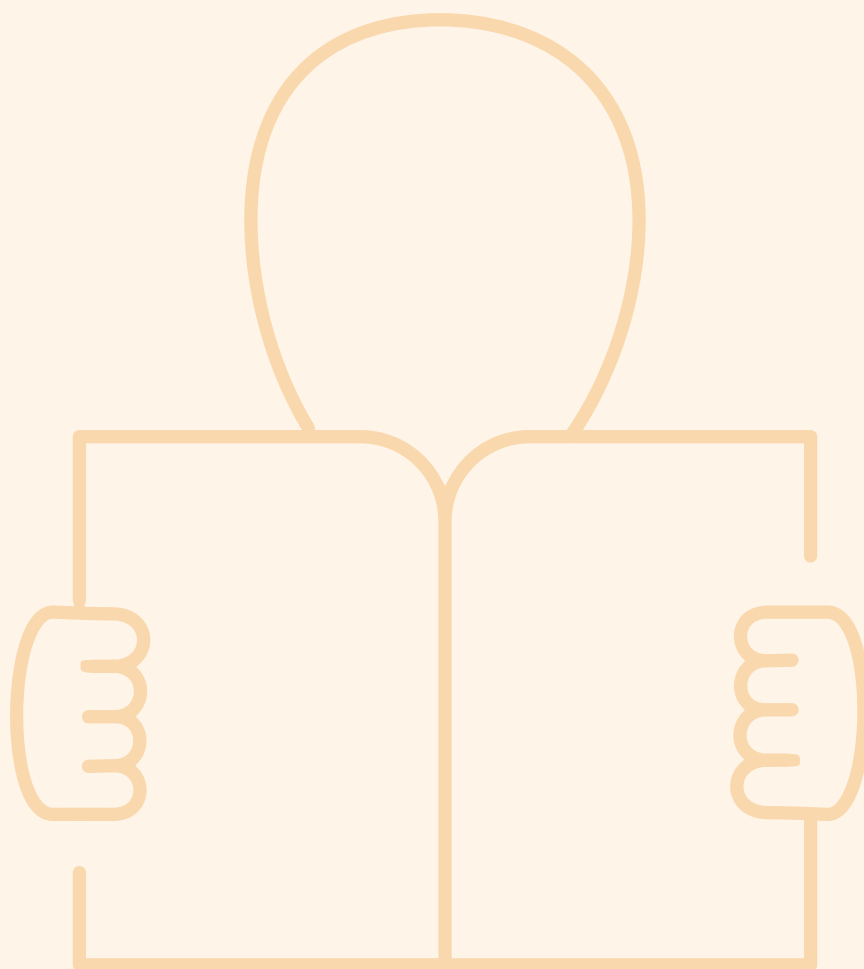

Joe Hayes
Cathaoirleach
An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta

Réamhrá

Ár gCur Chuige Straitéiseach

Réamhrá: Ár gCur Chuige Straitéiseach

Is í fíís an NCSE sochaí ina dtacaítear le leanaí agus le daoine fásta a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu chun torthaí níos fearr a bhaint amach ina gcuid oideachais chun cur ar a gcumas a n-acmhainneacht a bhaint amach.

Agus muid ag iarraidh an fhís seo a bhaint amach, tá roinnt gníomhaíochtaí againn a eascraíonn as ár bhfeidhmeanna mar atá leagtha amach in Alt 20 den Acht um Oideachas do Dhaoine a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais Acu (EPSÉN), 2004. Go sonrath, áirítear orthu sin:

- ▶ Soláthar tacaíochtaí oideachais do leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu a phleanáil agus a chomhordú.
- ▶ Taighde a dhéanamh agus a choimisiúnú.
- ▶ Comhairle a thabhairt don Aire Oideachais i dtaobh polasaí oideachais speisialta.
- ▶ Eolas, lena n-áirítear dea-chleachtas, ar oideachas speisialta a scaipeadh ar thuismitheoirí, ar scoileanna agus ar dhaoine leasmhara eile.
- ▶ Dul i gcomhairle le comhlachtaí deonacha chun a gcuid eolais agus saineolais a chinntiú mar bhonn eolais d'fhorbairt bheartas an NCSE.
- ▶ Athbhreithniú agus comhairle a thabhairt ar sholáthar oideachais do dhaoine fásta faoi mhíchumas.

Tábla 1: Ráiteas Straitéise Spriocanna Straitéiseacha NCSE 2017-21

- ▶ **Sprioc 1:** Tacú le scoileanna chun cur ar chumas daltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu torthaí níos fearr a bhaint amach agus a chinntiú go bhfuil réimse roghanna socrúcháin oideachais ar fáil.
- ▶ **Sprioc 2:** Clár taighde a chur ar fáil a aithníonn príomhcheisteanna, treochothaí atá ag teacht chun cinn agus bonn fianaise chun tacú le hobair an NCSE agus torthaí níos fearr a bhaint amach do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
- ▶ **Sprioc 3:** Comhairle beartais agus cleachtais atá neamhspleách, saineolach agus fianaise-eolasach a chur ar fáil don Aire Oideachais.
- ▶ **Sprioc 4:** Athbhreithniú a dhéanamh ar sholáthar agus comhairle a thabhairt maidir le dea-chleachtas san oideachas agus san oiliúint do dhaoine fásta a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
- ▶ **Sprioc 5:** Eagraíocht éifeachtach a choinneáil a chomhlíonann na riachtanais dhlíthiúla agus chorparáideacha go léir agus a bhainistíonn straitéisí faisnéise agus cumarsáide le thuismitheoirí, mic léinn, daoine fásta faoi mhíchumas, scoileanna agus an pobal i gcoitinne.

Príomh-Éachtaí

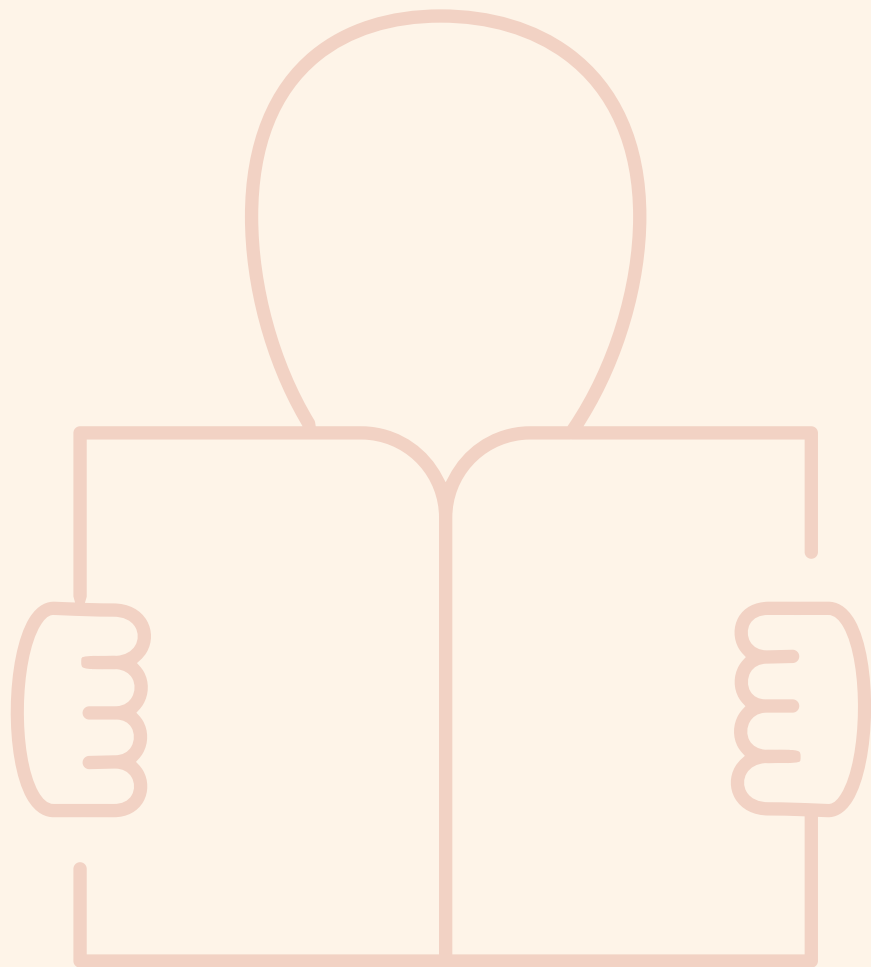
Tugtar achoimre thíos ar chuid dár bpríomh-éachtaí le linn 2021.

Sa scoilbhliain 2020-2021, rinne an NCSE an méid seo a leanas:

- ▶ Phróiseáil siad os cionn 800 iarratas a rinne scoileanna ar athbhreithniú eisceachtúil ar a leithdháileadh acmhainní príomhshrutha Cúntóirí Riachtanas Speisialta (CRS).
- ▶ Phróiseáil siad breis agus 4,300 iarratas nua ar iompar scoile do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
- ▶ Phróiseáil siad os cionn 5,400 iarratas nua ar theicneolaíocht chúnta/trealamh speisialta do mhic léinn a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.
- ▶ Bhí 1,839 rang speisialta bunaithe acu i scoileanna príomhshrutha le háiteanna ar fáil do 11,850 dalta.

In 2021, rinne an NCSE an méid seo a leanas freisin:

- ▶ D'fhoilsigh sé ár dtuarascáil ar an Athbhreithniú ar Oideachas i Seirbhísí Lae d'Aosaigh.
- ▶ Athbhunaigh an tSamhail um Chuimsiú Scoile (SIM) i gceantar CHO 7. Faoi dheireadh 2021, earcaíodh 12 de na 31 teiripeoir chun tacaíocht ionscoile agus forbairt acmhainní a sholáthar do mhúinteoirí i 75 scoil.
- ▶ Cuireadh tús leis an gcéad chlár oiliúna náisiúnta tiomnaithe do chúntóirí riachtanas speisialta i mí Eanáir 2021 agus chríochnaigh an chéad chohórt de 500 mac léinn an cúrsa ar líne i mí na Nollag 2021.
- ▶ D'óstáil ár gcomhdháil taighde bhliantúil ar líne a chuir ar chumas os cionn 250 toscaire freastal i mbliana. Scrúdaigh téama na comhdhála leanúnachas an oideachais agus déileáil le cúlchémniú tar éis na paindéime, agus oideachas do dhaoine fásta faoi mhíchumas.

Tosaíocht Straitéiseach 1

Tacú le scoileanna chun cur ar chumas daltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu torthaí níos fearr a bhaint amach agus a chinntiú go bhfuil réimse roghanna socrúcháin oideachais ar fáil

Tosaíocht Straitéiseach 1

Tacú le scoileanna chun cur ar chumas daltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu torthaí níos fearr a bhaint amach agus a chinntiú go bhfuil réimse roghanna socrúcháin oideachais ar fáil

1.1 Réamhrá

Déanann an NCSE soláthar tacaíochtaí oideachais breise a phleanáil, a chomhordú agus a athbhreithniú do scoileanna a dhéanann scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu a ríomhchlárú de réir bheartas na Roinne Oideachais.

Gach bliain is féidir le níos mó ná 4,000 scoil iarratas a dhéanamh chuig a n-eagraí riachtanais speisialta oideachais (SENO) NCSE atá lonnaithe go háitiúil le haghaidh acmhainní éagsúla ag brath ar riachtanais na scoile. Is iad sin:

- ▶ Tacaíocht CRS (cúntóir riachtanas speisialta)
- ▶ teicneolaíocht chúnta/saintrealamh, agus/nó
- ▶ socrúithe iompair scoile neamhchaighdeánacha.

Cuirtear oideachas anois ar fhorhmór na ndaltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu i ranganna príomhshrutha. Mar sin féin, tá soláthar idir rollú lánaimseartha sa dara ceann agus rollú lánaimseartha i scoileanna speisialta ar fáil do scoláirí. Áirítear leis an raon roghanna socrúcháin:

- ▶ **Rang príomhshrutha** ina bhféadfadh an dalta a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aige/aici tacaíocht bhreise a fháil ón múinteoir ranga trí dhifreáil a dhéanamh ar an gcuraclam agus/nó trí thacaíocht bhreise teagaisc a chuireann múinteoir oideachais speisialta ar fáil.
- ▶ **Rang speisialta i scoil phríomhshrutha le seisear go 11 dalta** i ngach rang speisialta, ag brath ar an riachtanas speisialta oideachais ar leith.
- ▶ **Scoil speisialta** do dhaltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais níos casta acu le ranganna idir seisear agus 11 dalta, ag brath ar riachtanais speisialta oideachais ar leith na ndaltaí atá cláraithe.

Ina theannta sin, cuireann Seirbhís na Múinteoirí Cuartaíochta comhairle agus tacaíocht ar fáil chun a chinntiú go gcomhlíontar riachtanais oideachais leanaí agus daoine óga atá bodhar/lagéisteachta nó dall/lagamhairc. Tá an tseirbhís seo ar fáil ó bhreith go dtí an réamhscoil, an bhunleibhéal agus an iar-bhunleibhéal.

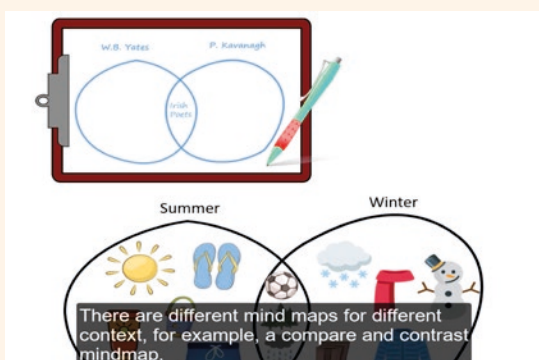
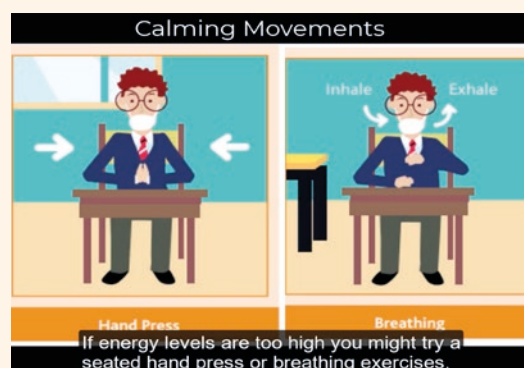
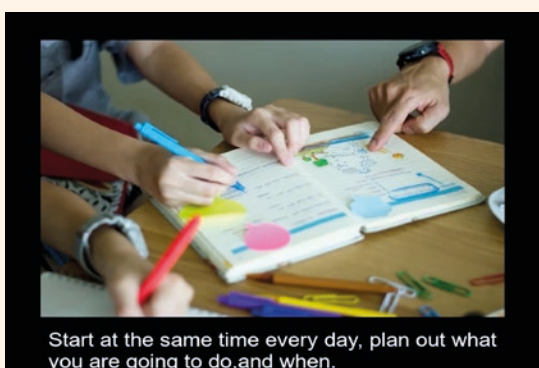
Sonraítear sa chuid seo ár ngníomhaíochtaí maidir le hacmhainní a chur ar fáil do scoileanna sna scoilbhlianta 2020-21 agus 2021-22, in obair an NCSE, agus inár gcuid oibre chun tionscadal píolótach na Samhla um Chuimsiú Scoile a chur i bhfeidhm.

1.2 Leanúnachas Tacaíochta trí Phaindéim COVID-19

Leanadh le tionchar phaindéim COVID-19 i rith 2021, rud a chruthaigh amanna dúshlánacha do mhic léinn agus dá dtuismitheoirí. Lean an NCSE ar aghaidh ag bogadh go tapa chun athbhreithniú agus athrú a dhéanamh ar an gcaoi ar thacaíomar le scoileanna agus le teaghlach le linn na tréimhse seo.

I mí Eanáir 2021 chuir NCSE dhá líne theileafóin thiomnaithe ar bun do thuismitheoirí agus do mhúinteoirí i suíomhanna speisialtóireachta. D'fhéadfadh tuismitheoirí agus múinteoirí comhairle a fháil go díreach ó RSO agus Comhairleoirí maidir le raon ábhar trí na línte teileafóin seo.

Chruthaigh an NCSE sraith úrnua d'fhíseáin ghearra do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí freisin maidir leis an mbealach is fearr chun tacú le leanaí agus le daoine óga a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus iad ag foghlaim go cianda. Chlúdaigh na físeáin ghearra réimse topaicí le leideanna agus straitéisí chun foghlaimeoirí a mhealladh le foghlaim ar líne chomh maith le comhairle níos ginearálta maidir le tacú le folláine scoláirí. I measc na n-ábhar bhí úsáid a bhaint as meabhairmhapáí, comhairle chun daltaí uathacha a mhealladh, tacú le forbairt foclóra ag baint úsáide as sceidil amhairc, straitéisí praiticiúla, sosanna gluaiseachta srl. Foilsíodh na físeáin seo ar dtús trí twitter @ncseirl agus níos déanaí trí chainéal YouTube NCSE.

I mí Feabhra, eisíodh físeán dar teideal Starting Primary School. Tacaíonn an físeán le leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus atá ag aistriú go dtí an bhunscoil trí eolas a chur ar fáil dá dtuismitheoirí agus dá mhúinteoirí maidir le tosú ar an mbunscoil lena n-áirítear eolas faoi shocrúcháin, na hacmhainní atá ar fáil do mhic léinn, chomh maith le comhairle chun aistriú scoláire a ullmhú.

1.3 Acmhainní a chur ar fáil do Scoileanna sa Scoilbhliain 2020-21¹

Iarratais ar Thacaíochtaí Breise

Sa scoilbhliain 2020-21, phróiseáil SENOanna breis agus 9,800 iarratas ar thacaíochtaí breise do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu faoi dhá scéim leithdháilte. Tugtar breac-chuntas i dTábla 1 thíos ar líon na n-iarratas a próiseáladh faoi gach scéim.

Tábla 2: Achoimre ar Iarratais a Phróiseáil an NCSE don Scoilbhliain 2020-21

Scéim	Líon na nIarratas
Iompar scoile	4,366
Teicneolaíocht chúnta/saintrealamh	5,481
Iomlán	9,847

Ranganna Speisialta

11,580 áit ar fáil anois i 1,839 rang speisialta i scoileanna príomhshrutha.

Cheadaigh SENOanna 199 rang speisialta breise a bhunú sa scoilbhliain 2020-21. Faoi dheireadh na scoilbhliana bhí 1,839 rang speisialta i scoileanna príomhshrutha agus bhí 11,580 áit ar fáil. Is glanmhéadú é seo de 1,195 áit ar an mbliain roimhe sin.

Scoileanna Speisialta

Sa scoilbhliain 2020-21 bhí beagán os cionn 8,100 dalta cláraithe i scoileanna speisialta le tacaíocht ón NCSE. Leithdháil an NCSE 1,240 múinteoir agus 2,650 CRS ar scoileanna speisialta in 2020-21. Ba iad na figiúirí comhfhreagracha sa scoilbhliain roimhe 2019-20 ná 1,231 múinteoir agus 2,597 CRSanna.

Tacaíocht CRS

Chuir srianta COVID-19 moill ar chur i bhfeidhm céimneach na samhla nua tús-ualaithe do leithdháileadh príomhshrutha CRS sa scoilbhliain 2020-21, rud nach mbeadh ar scoileanna iarratas a dhéanamh ar thacaíocht CRS do scoláirí aonair i suíomh príomhshrutha a thuilleadh. Ina áit sin, coinníodh gach leithdháileadh príomhshrutha CRS ag an leibhéal a ceadaíodh don scoilbhliain 2019-20. Ina ionad sin, d'fhéadfadh

¹ Bhí an scoilbhliain 2020-21 ó Mheán Fómhair 2020 go Meitheamh 2021.

scoileanna iarratas a dhéanamh ar athbhreithniú eisceachtúil ar a leithdháiltí príomhshrutha CRS nuair a chreid siad nach raibh siad in ann freastal ar chúram breise suntasach nua nó ar chúram breise atá ag teacht chun cinn. Tá tuilleadh eolais ar an bpróiseas athbhreithnithe eisceachtúil CRS leagtha amach i gCiorclán 0030/2020 de chuid na Roinne Oideachais.

Ní raibh tionchar ag an socrú eatramhach seo ar leithdháiltí CRS do ranganna speisialta agus do scoileanna speisialta agus leanadh le soláthar CRS sna suíomhanna oideachais speisialta seo a leithdháileadh mar is gnách.

Samhail Leithdháilte Múinteoirí Oideachais Speisialta (SET)

Tugadh isteach samhail nua chun múinteoirí oideachais speisialta a leithdháileadh le héifeacht ó Mheán Fómhair 2017. Leithdháileadh os cionn 13,200 múinteoir ar dtús in 2017 do na scoilbhlianta 2017-18 agus 2018-19. Cuireadh liosta na scoileanna agus a leithdháileadh SET ar fáil ar láithreán gréasáin an NCSE.

Lean an NCSE ag tacú le cur i bhfeidhm an mhúnla in 2021 trína fhoireann áitiúil a bheith i dteagmháil le scoileanna. Tá tuilleadh eolais faoin bpróiseas athbhreithnithe SET leagtha amach i gCiorcláin 0013/2017, 0014/2017, 007/2019 agus 008/2019 de chuid na Roinne Oideachais. Leagtar amach i dTreoirínte 04/2019 an NCSE an nós imeachta um iarratas ar athbhreithniú eisceachtúil.

1.4 Acmhainní a chur ar fáil do Scoileanna sa Scoilbhliain 2021-22²

13,747 múinteoir oideachais speisialta leithdháilte ar scoileanna faoi dheireadh 2021.

Rinneadh leithdháiltí Múinteoirí Oideachais Speisialta (SET) do scoileanna a athphróifíliú le linn 2019 agus d'fhan an phróifíl sin i bhfeidhm ar feadh dhá bhliain. D'fhonn an cur isteach ar scoileanna in 2021 le linn COVID-19 a íoslaghdú agus chun foráil a dhéanamh maidir le leanúint le leithdháiltí, d'aontaigh an tAire Oideachais agus an tAire Oideachais Speisialta agus Cuimsithe na Leithdháiltí Múinteoirí Speisialta reatha do scoileanna don scoilbhliain 2021-22 a choinneáil, agus leithdháiltí le déanamh arís do Mheán Fómhair 2022.

Bhí rochtain ag scoileanna i gcónaí ar athbhreithniú ar a leithdháileadh SET i bhfianaise cúinsí eisceachtúla. Rinne 220 scoil iarratas ar athbhreithniú eisceachtúil ar leithdháileadh cúinsí le linn na bliana féilire. Astu sin, cuireadh 34 ar aghaidh lena n-athbhreithniú. Cuireadh moill ar athbhreithnithe le linn dhúnadh na scoileanna mar gheall ar bhearta COVID-19 san earrach.

2 Tá an scoilbhliain 2021-22 ó Mheán Fómhair 2021 go Meitheamh 2022.

In 2021, fuair 310 scoil méadú ar a n-uaireanta SET mar aitheantas ar a stádas mar scoileanna i mbéal forbartha nó mar thoradh ar a rollú méadaithe go suntasach bliain i ndiaidh bliana. Astu seo, bunscoileanna a bhí i 59 acu agus iar-bhunscoileanna a bhí i 251 acu. Ba é 13,747 líon iomlán na múinteoirí oideachais speisialta i scoileanna faoin 31 Nollaig, 2021.

Tá líon na CRSanna a leithdháileadh ar scoileanna leagtha amach i dTábla 2 thíos.

Tábla 3: Líon na bpost CRS

	Deireadh na Scoilbhliana 2020-21	Deireadh Mhí na Nollag 2021
Poist CRS	17,117.02	18,003.25

Faoin bPróiseas Athbhreithnithe ar Eisceacht CRS a bunaíodh don scoilbhliain 2021-22, rinne 820 scoil iarratas chuig an NCSE ar athbhreithniú ar a leithdháileadh príomhshrutha CRS 2020-21 faoin 31 Nollaig, 2021. As na hiarratais a cuireadh i gcrích faoin dáta sin, fuair 292 scoil leithdháileadh méadaithe. Is ionann sin agus 188.58 post CRS breise a leithdháileadh ar scoileanna faoin dáta sin.

D'fhéadfadh scoileanna ar mian leo achomharc a dhéanamh ar thoradh a n-iarratais ar Athbhreithniú Eisceachtúil CRS é sin a dhéanamh trí iarratas ar achomharc a chur isteach. Faoin 31 Nollaig, 2021, bhí achomharc curtha isteach ag 147 scoil, agus tugadh 111 díobh sin chun críche faoin dáta sin. Tugtar forbheathnú gairid i dTábla 3 ar na torthaí do na hachomhairc a tugadh chun críche.

Tábla 4: Toradh na nAchomharc Athbhreithnithe Eisceachtúil CRS a phróiseáil an NCSE amhail an 31 Nollaig 2021

Líon na nAchomharc	Toradh
30	Níor seasadh leis
74	Ar shlí eile neamhbhailí
7	Seasadh leis

In 2021, cuireadh 6 achomharc ar aghaidh chuig an gCoiste Comhairleach Achomhairc (AAC) ar iarratas ó na scoileanna faoi seach. Rinne an AAC athbhreithniú ar gach cás agus rinne sé moltaí a bhain go sonrach leis na cásanna a atreoraíodh chomh maith le haiseolas a thabhairt ar phróiseas na n-achomharc i gcoitinne.

1.5 Foghlaim Ghairmiúil Múinteoirí NCSE

Don bhliain féilire 2021

- ▶ Seachadadh 264 seimineár seachtracha ar líne um fhorbairt ghairmiúil;
- ▶ Bhí 5,099 múinteoir gafa le forbairt ghairmiúil agus foghlaim ag seimineáir sheachtracha NCSE;
- ▶ Chuir seimineáir sheachtracha NCSE 8,301 lá forbartha gairmiúla agus foghlama ar fáil do mhúinteoirí;
- ▶ Tugadh 367 seimineár scoile uile;
- ▶ Fuarthas 1,968 iarratas ó scoileanna le haghaidh tacaíochta³ inscoile, bhí **xxxx** ó bhunscoileanna, 1,521 ó iar-bhunscoileanna agus 362 ó scoileanna speisialta.

Ó mhí an Mhárta 2020 i leith tá Conradh i bhfeidhm ag an NCSE le haghaidh teastas iarchéime/diplóma san oideachas speisialta le Coláiste San Aingeal, OÉG. Cuireann sé seo cáilíocht iarchéime ar fáil do 25 mac léinn atá ag teagasc i réimse an uathachais do bhunscoileanna, d'iar-bhunscoileanna agus do scoileanna speisialta. In 2021, bhain dhá mhac léinn is fiche diplóma iarchéime amach i Riachtanais Speisialta Oideachais (Neamhord Speictream an Uathachais) agus bhain seisear mac léinn céim amach sa Teastas Iarchéime i Riachtanais Speisialta Oideachais (Neamhord Speictrim Uathachais), agus bhain ceathrar acu máistreacht sna hEalaíona a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais (Neamhord Speictream an Uathachais) orthu. Éascaíonn an NCSE freisin do mhúinteoirí atá ag obair le daltaí a bhfuil uathachas orthu chun rochtain a fháil ar chúrsaí ar leith trí Ionad Uathachais An Baile Láir: Cuireadh oiliúint ar 218 múinteoir i seimineáir An Baile Láir⁴ in 2021.

Seirbhís na Múinteoirí Cuartaíochta

Tacaíonn ár múinteoirí cuairte (VTanna) le leanaí atá bodhar/lagéisteachta agus atá dall/lagamhairc agus a dteaghlaigh. Cuirtear an tacaíocht seo ar fáil sa bhaile agus i scoileanna. Is múinteoirí cáilithe iad na VTanna a bhfuil scileanna agus eolas ar leith acu ar fhorbairt agus ar oideachas leanaí a bhfuil leibhéil éagsúla cailteanais éisteachta agus/nó lagú amhairc orthu. Cuireann siad tacaíocht fhadtéarmach ar fáil do leanaí, dá dteaghlaigh agus do scoileanna ó am an atreoraithe go dtí deireadh an iar-bhunoideachais. Tacaíonn an VT le leanaí/daoine óga, tuismitheoirí, caomhnóirí, múinteoirí agus gairmithe eile a bhfuil baint acu leis an leanbh. Cuirtear réimse fachtóirí san áireamh i minicíocht agus cineál na tacaíochta atá bunaithe ar riachtanais an duine aonair. Is éard atá i gceist le hobair an VT ná idirchaidreamh a dhéanamh le gairmithe agus gníomhaireachtaí eile cosúil le heolaithe éisteolaíochta, seirbhísí oftailmeolaíochta, teiripeoirí urlabhra agus teanga, speisialtóirí íseal-amhairc, síceolaithe, foirne luath-idirghabhála, foirne scoile agus le tuismitheoirí.

In 2021, chuir 14 Mhúinteoir Cuairte do dhaoine dalla/lagamhairc tacaíocht ar fáil do níos mó ná 1,300 leanbh, agus chuir 29 múinteoir (coibhéis lánaimseartha) ar cuairt do dhaoine bodhra/lagéisteachta tacaíocht ar fáil do níos mó ná 5000 leanbh.

3 D'fhéadfadh go n-áireofaí le tacaíocht inscoile cúnaimh a sholáthar le cur i bhfeidhm SET, tacaíocht inscoile a sholáthar agus CPD a fhorbairt agus a sheachadadh do mhúinteoirí.

4 Is tionscnamh oideachais Thuaidh-Theas é Ionad Uathachais An Baile Láir a bunaíodh in 2007 le maoiniú ón Roinn Oideachais (RO), Tuisceart Éireann agus ón Roinn Oideachais (RO), Éire.

Tábla 5: Líon na Leanaí a fhaigheann Tacaíocht ó Mhúinteoirí Ar Cuairt de réir Suíomh

Suíomh	Leanaí atá Dall/ Lagamhairc	Leanaí atá Bodhar/ Lagéisteacht
Leanaí/réamhscoil/eile	113	658
Bunscoileanna	533	2,405
Iar-bhunscoil	438	1721
Scoil Speisialta	271	607
Iomlán na leanaí	1,355	5,391

Curaclam Teanga na Bunscoile

De réir an chomhaontaithe idirghníomhaireachta idir an Rannóg Oideachais Múinteoirí (TES) sa Roinn Oideachais, an tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí (SFGM) agus an NCSE, chuir foireann de sheisear Comhairleoirí PLC tacaíocht leanúnach ar fáil do mhúinteoirí agus do cheannairí scoile i scoileanna speisialta. In 2021, rinne 75 scoil speisialta san iomlán iarratas chuig an NCSE ar Thacaíocht Leanúnach, agus fuair 61 scoil tacaíocht astu siúd. Cuireadh tacaíocht leanúnach PLC ar sos le linn thréimhse dúnta na scoileanna in 2021. Ina theannta sin, tugadh 6 sheimineár iarnóin Iar-Ardteistiméireachta ar a dtugtar Curaclam Teanga na Bunscoile: Chuir foireann NCSE PLC Curaclam Ionchuimsitheach do Gach Leabhair i gComhthéacsanna Uile-Scoile ar fáil ar líne in 2021 agus shroich siad 82 múinteoir san iomlán.

1.6 Cur i bhFeidhm An tSamhail Phíolótach um Chuimsiú Scoile

Tar éis don NCSE Athbhreithniú Cuimsitheach ar Scéim⁵ na gCúntóirí Riachtanas Speisialta (CRS) a fhoilsiú, chinn an Rialtas go luath in 2019 píolóta de Shamhail nua um Chuimsiú Scoile (SIM) a bhunú do leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais agus chúraim bhreise acu.

Déanfaidh SIM tástáil ar mhúnla tacaíochta do scoileanna a sholáthraíonn raon cúnaimh bhreise, mar thacaíocht iompraíochta, seirbhísí tacaíochta síceolaíochta breise agus seirbhísí teiripe. Cuirfidh siad seo le hacmhainn múinteoirí, cuirfidh siad le hoiliúint CRS agus cuideoidh siad le scoileanna cultúr cuimsitheach a thógáil. Gníomhaíochtaí in 2021 leagtha amach thíos.

- ▶ Earcaíodh 12 de na 31 teiripeoir chun SIM a athbhunú i gceantar CHO 7 chun tacaíocht inscoile agus forbairt acmhainne a sholáthar do mhúinteoirí i 75 scoil.
- ▶ Bhí 2 SLT, 1 OT agus 2 chleachtóir iompair ag dhá cheann d'fhoirne réigiúnacha an NCSE a d'oibrigh chun cumas scoile a thógáil chun tacú le daltaí.

5 <https://ncse.ie/wp-content/uploads/2018/05/NCSE-PAP6-Comprehensive-Review-SNA-Scheme.pdf>.

- ▶ Cuireadh acmhainní breise ar fáil don tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (NEPS) chun leibhéal níos airde tacaíochta a sholáthar. Earcaíodh síceolaithe breise don chlár píolótach a thugann rochtain níos fearr ar an raon iomlán tacaíochtaí inscoile do scoláirí a bhfuil riachtanais chasta oideachais acu.
- ▶ Tairgeadh clár oiliúna náisiúnta nua do CRSanna atá deartha chun na scileanna agus an t-eolas a thabhairt dóibh chun tacú le daltaí a bhfuil riachtanais chúraim bhreise acu a eascraíonn as deacrachtaí suntasacha leighis, fisiciúla, mothúchána/iompraíochta, céadfacha, cumarsáide agus deacrachtaí suntasacha eile a chuireann bac ar pháirt a ghlacadh i saol na scoile. Cuirfidh an oiliúint béim ar an ngá atá ann go bhforbróidh mic léinn neamhspleáchas agus teacht aniar.
- ▶ Rinneadh dul chun cinn ar obair chun seirbhís náisiúnta altranais nua a fhorbairt do leanaí a bhfuil riachtanais chasta leighis acu i scoileanna. Bunaíodh grúpa pleanála trasghníomhaireachta chun a raon feidhme a fhorbairt, níos imeachta iarratais a fhorbairt do scoileanna agus pleanáil a dhéanamh ar an gcaoi a seachadfar an tseirbhís. Comhlánóidh sé an soláthar reatha a chuirtear ar fáil trí sheirbhísí pobalbhunaithe.

Lean an NCSE ar aghaidh ag cur tacaíochta ar fáil do scoileanna le linn na paindéime in 2021. Mar fhreagra air seo, agus chun tacú le múinteoirí agus le tuismitheoirí le linn na tréimhse cianteagaisc agus foghlama, d'oibrigh an fhoireann SIM le foireann eile an NCSE chun acmhainní nua a cheapadh mar fhíseáin agus leabhráin acmhainní.

Nuashonrú ar ghníomhaíochtaí

I mí Eanáir 2021, chuir Scoil an Oideachais UCD, i gcomhar le Scoil an Altranais, an Chnámhseachais agus na gCóras Sláinte UCD, tús le seachadadh an Teastais i dTacaíocht Scoile Uilechuimsitheach faoin gclár oiliúna náisiúnta do CRSanna. Thar thréimhse 4 bliana, beidh 3,500 áit ar fáil. Tá an clár oscailte do gach CRS atá fostaithe i ngach scoil aitheanta (bunscoileanna, iar-bhunscoileanna agus scoileanna speisialta) saor in aisce. Tá cúig mhodúil sa chlár ar líne a chuirtear ar fáil thar thréimhse deich mí a chlúdaíonn cuimsiú, cumarsáid agus teanga, agus raon riachtanas speisialta agus faisnéise maidir le cúram a thabhairt do mhic léinn a bhfuil riachtanais chúraim bhreise acu.

Chríochnaigh an chéad chohórt de 500 CRS an cúrsa i mí na Nollag 2021. Chuir an dara chohórt de 1,000 mac léinn tús leis an gcúrsa i Meán Fómhair 2021 agus críochnóidh siad é faoi shamhradh 2022.

Faoi dheireadh 2021, tugann an t-aiseolas a bailíodh ó mhic léinn le fios go raibh leibhéal an-ard rannpháirtíochta agus sástachta ann leis an gcúrsa. Beidh na sonraí luachmhar chun measúnú a dhéanamh ar rath an chláir.

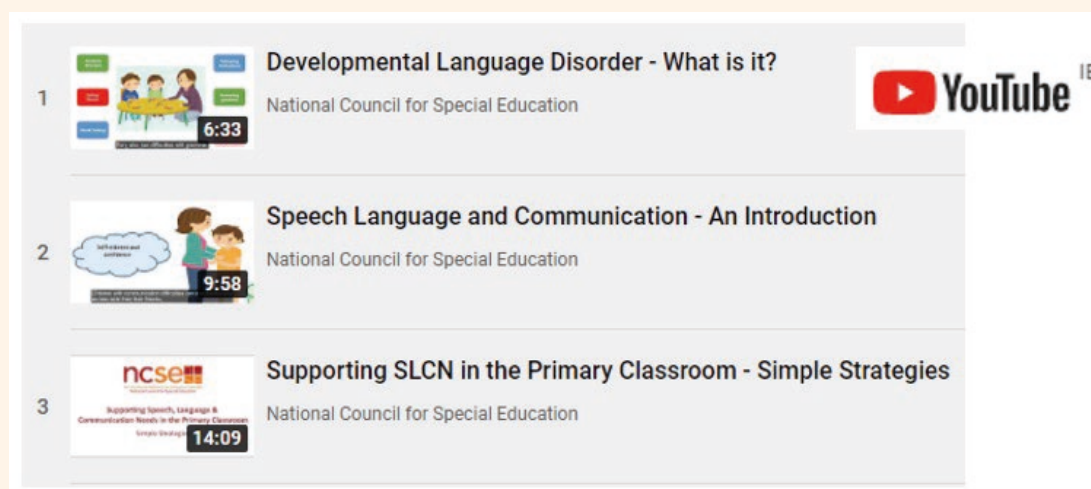
D'oibrigh foireann cleachtóirí iompair, teiripeoirí saothair agus teiripeoirí urlabhra agus teanga laistigh de dhá réigiún NCSE chun scileanna agus cumas múinteoirí a fhorbairt i scoileanna trí raon seimineár, ceardlanna iar-sheimineár, acmhainní múinteoirí agus tacaíocht inscoile.

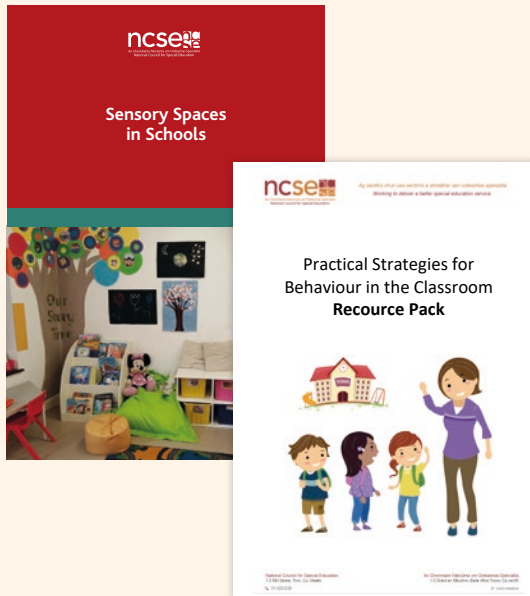
Modúil staidéir atá ar fáil tríd an Teastas i dTacaíocht Scoile Uilechuimsitheach.

Le linn 2021, chuir an fhoireann 33 seimineár ar fáil do 491 múinteoir. Bhí sé mar aidhm ag na cúrsaí, arna mhéadú ag 14 cheardlann leantacha, cumas múinteoirí a fhorbairt chun tacú lena gcuid mac léinn i réimsí ar nós Riachtanais Urlabhra, Teanga agus Cumarsáide; Riachtanais Chéadfacha; Scileanna Eagraíochtúla agus Iompar Dearfach a Chur Chun Cinn. Nuair a iarradh go bhfuair scoileanna agus múinteoirí cuairteanna tacaíochta inscoile chun cur lena gcumas an fhoghlaim ó na seimineáir agus ó na ceardlanna sa seomra ranga a leabú.

Lean an fhoireann ar aghaidh ag táirgeadh acmhainní agus ábhair nuálacha chun tuiscint ar riachtanais na scoláirí a chur chun cinn, chun tacú le múinteoirí ina ról sa seomra ranga agus chun acmhainn tacaíochta NCSE a thógáil. In 2021 foilsíodh sraith físeán a bhain le Riachtanais Urlabhra, Teanga agus Cumarsáide (SLCN) ar YouTube. Tá na hacmhainní seo comhtháite anois in oiliúint scoile lena seachadadh ag comhairleoirí do scoileanna ar fud na tíre.

D'fhorbair teiripeoirí Shamhail Cuimsiú Scoile (SIM) NCSE leabhar acmhainní do scoileanna dar teideal, "Spásanna Céadfacha do Scoileanna", agus dáileadh é ar Bhunscoileanna go náisiúnta.

Cuireann an leabhar seo ar chumas scoileanna cur lena gcumas cur chuige atá dírithe ar an scoláire a chur ar fáil maidir le spásanna céadfacha a chruthú agus a úsáid i scoileanna. Tacaíonn rochtain ar na spásanna seo le daltaí a scileanna féinrialála a fhorbairt agus tugann sé aghaidh ar a n-íogaireachtaí céadfacha. Tugann an foilseachán seo réamhrá ar phróiseáil chéadfach agus ar spásanna céadfacha, agus tugtar treoirlínte ann maidir le conas a d'fhéadfaí spás a úsáid agus príomhbhreithnithe do scoileanna agus spásanna céadfacha á bhforbairt acu. Cuimsíonn an acmhainn freisin samplaí amhairc de spásanna céadfacha a cruthaíodh i scoileanna na hÉireann. Rinneadh na hacmhainní seo a atáirgeadh leis an gcineál cead ó Bhunscoil Ransboro, Sligeach.

Ceart: "Spásanna Céadfacha i Scoileanna", acmhainn a d'fhoilsigh NCSE in 2021⁶. Íomhá in úsáid le cead ó Scoil Náisiúnta Ransboro, Sligeach.

D'fhorbair Cleachtóirí Iompraíochta acmhainní chun tacú le cur i bhfeidhm straitéisí a chlúdaítear sna seimineáir Straitéisí Praiticiúla d'Iompar sa Seomra Ranga agus Uathachas agus Iompar Dearfach a Chur Chun Cinn.

Straitéisí Praiticiúla d'Iompar sa Seomra Ranga

I measc na n-acmhainní don seimineár seo tá teimpléid bhána do mhúinteoirí le húsáid agus le leasú chun freastal ar riachtanais a dtimpeallachta féin. Cuireadh na hacmhainní seo le chéile freisin i bhformáid leabhráin chun cleachtas a threorú.

Uathachas agus Iompar Dearfach a Chur Chun Cinn

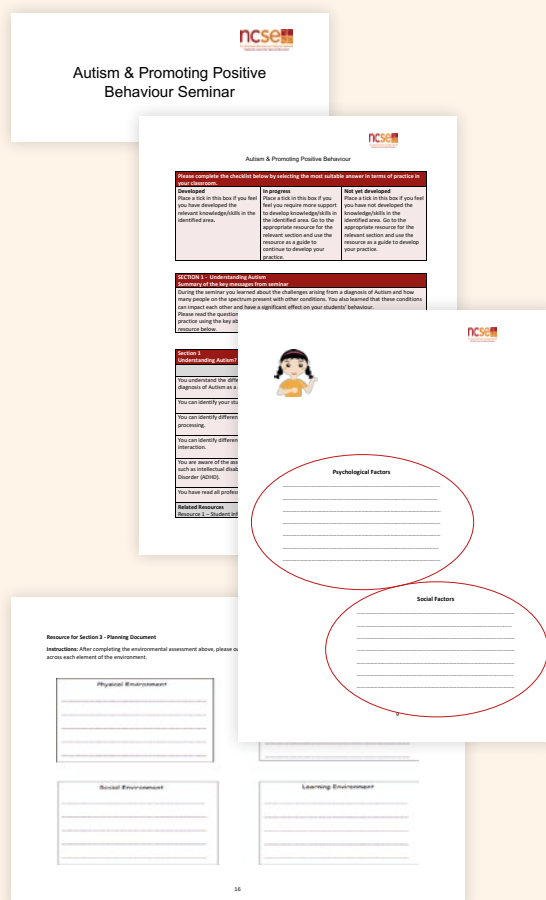
I measc na n-acmhainní don seimineár seo tá seicliosta Uathachais agus Iompar Dearfach a Chur Chun Cinn agus pacáistí acmhainní a ghabhann leis. Is féidir an seicliosta agus na hacmhainní araon a úsáid mar threoir chun tacú le cleachtas sa seomra ranga.

6 <https://ncse.ie/resources-for-teachers-on-occupational-therapy-support>.

1.7 Clár Samhraidh 2021

Chun tacú le Clár Samhraidh 2021 na Roinne Oideachais, d'fhorbair an NCSE sraith acmhainní ar líne atá deartha chun cabhrú le múinteoirí eispéiris foghlama tharraingteacha a sholáthar dá gcuid mac léinn. Foilsíodh 67 acmhainn mar aon le treoidhoiciméid ar ár suíomh gréasáin agus ar ScoilNet do theagascóirí, sna réimsí seo a leanas:

- ▶ Folláine na Mac Léinn
- ▶ Teicneolaíocht a Úsáid
- ▶ Foghlaim conas Foghlaim lena n-áirítear, gnáthaimh scoile; scileanna sóisialta agus féinrialáil; scileanna tascanna agus eagrúcháin; scileanna cumarsáide; tógáil ar rath agus conas a fhoghlaimim.
- ▶ Lítearthacht
- ▶ Uimhearthacht
- ▶ Croiscileanna Acadúla.

Forbraíodh seimineár gréasáin agus pacáiste acmhainní breise i gcomhar leis an Dr Sinead Smyth ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath, chun cur le cumas múinteoirí atá ag obair le daltaí i scoileanna/ranganna speisialta agus dírithe ar thacú le daltaí páirt a ghlacadh ina dtimpeallachtaí sóisialta (e.g. seomra ranga, clós scoile, clóis súgartha) iar-COVID. Seachadadh an seimineár gréasáin i mí an Mheithimh 2021 agus cuireadh ar fáil é ar shuíomh gréasáin an NCSE.

1.8 An 23ú Comhdháil ar Oideachas na mBodhar 2021

D'fhreastail triúr ball foirne de chuid an NCSE ar an 23ú Comhdháil Idirnáisiúnta ar Oideachas na mBodhar (ICED), a tionóladh beagnach i mí Iúil 2021, tar éis dóibh a bheith sceidealta ar dtús do mhí Iúil 2020 i Brisbane na hAstráile. Ba é téama na comhdhála ná 'Cumhacht an Cheangail'. Bhí dearcadh leathan ag an gcomhdháil ar fhorbairt agus bhreithnigh sí an leanbh ar fad i gcomhthéacs teaghlach, teangacha agus suíomhanna. Cuireadh béim ar chuimsitheacht na comhdhála, le raon ról na dtoscairí agus nádúr idirnáisiúnta na gcur i láthair, ar fáil i dteangacha comharthaíochta éagsúla chomh maith le Béarla fotheidealaithe.

1.9 Cruthúcháin an tSamhraidh

Seoladh an chéad Chomórtas Ealaíne um Chruthúcháin an tSamhraidh i mí an Mheithimh a chuir ar chumas na mac léinn a bhí páirteach sa Chlár Samhraidh a gcruthaitheacht a fhiosrú. Tugadh cuireadh do mhic léinn iontráil a chur isteach ar mheán dá rogha féin bunaithe ar an téama 'samhradh'. Taispeánadh iontrálacha ar ArtSteps, gailearaí fíorúil a bhí inrochtana trí láithreán gréasáin an NCSE. Fuarthas 42 iontráil san iomlán ó naoi scoil. Bhí foireann NCSE páirteach sa bhreithniú, agus roghnaíodh triúr buaiteoirí foriomlána, mar aon le ceithre iontráil ardmholta agus duais ghrúpa amháin.

Ava, buaiteoir foriomlán as a hiontráil 'Monkey Business'.

1.10 Pléasc Eolaíochta

Ghlac an NCSE páirt i gC blast Eolaíochta BSL 2021. Tugadh cuireadh do ranganna bunscoile taighde a dhéanamh ar cheist atá bunaithe ar an eolaíocht agus a dtorthaí a chur i láthair. Déanann gairmithe STEM moltóireacht ar chur i láthair na scoláirí a phléigh an t-imscrúdú leis na scoláirí agus a thug aiseolas ar a dtionscadal.

Cur i láthair ó Scoil Speisialta Scoil Chiarain, Glas Naíon, Baile Átha Cliath 11.

Tosaíocht Straitéiseach 2

Clár taighde a chur ar fáil a aithníonn príomhcheisteanna, treochtaí atá ag teacht chun cinn agus bonn fianaise chun tacú le hobair an NCSE agus torthaí níos fearr a bhaint amach do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu

Tosaíocht Straitéiseach 2

Clár taighde a chur ar fáil a aithníonn príomhcheisteanna, treochtaí atá ag teacht chun cinn agus bonn fianaise chun tacú le hobair an NCSE agus torthaí níos fearr a bhaint amach do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu

In 2020, we concluded our research to support the development of the policy advice along with two other research projects and the commissioning of a new study.

2.1 Réamhrá

Is ról reachtúil de chuid an NCSE é taighde ar oideachas speisialta. Leathnaíonn ár gclár taighde ár n-eolas agus ár dtuiscint ar dhea-chleachtas agus cuireann sé go gníomhach le plean oibre an NCSE. Tugann taighde léargas dúinn ar phróisis chasta, bíonn páirtithe leasmhara ábhartha ó gach cearn den chóras oideachais páirteach ann agus is féidir leis aird a tharraingt ar an rud is fearr a oibríonn i ndlínsí eile. Trí eolas a fháil ó thaighde, tugtar bonn láidir fianaise dúinn chun bonn eolais a chur faoinár gcomhairle beartais don Aire Oideachais maidir le cúrsaí oideachais speisialta agus leanaimid orainn ag scaipeadh ár gcuid oibre ar na pobail taighde, beartais agus cleachtais.

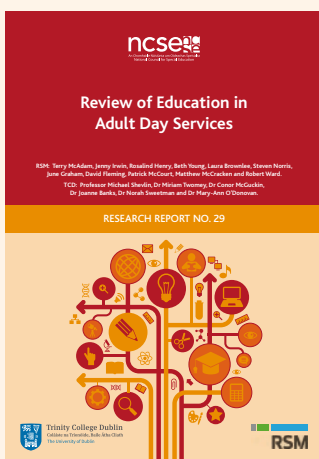
In 2021, d'fhoilsíomar tuarascáil ar an athbhreithniú ar sholáthar oideachais i seirbhísí lae do dhaoine fásta. Rinneamar staidéar taighde nua a choimisiúnú freisin ar thionchar COVID-19 ar mhic léinn a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus leabhar faisnéise ar stair an oideachais speisialta in Éirinn le 100 bliain anuas. Tugann an chuid seo forbhreathnú ar ár n-obair fhoilsithe agus leanúnach chomh maith le béim a leagan ar roinnt taighde nuachomisiúnaithe. Críochnaíonn sé le hachóimre ar ár gcomhdháil taighde a tionóladh i mí na Samhna.

In 2021, d'fhoilsíomar ár dtuarascáil ar an athbhreithniú ar oideachas i seirbhísí lae d'aoisigh, agus choimisiúnaíomar leabhar ar stair an oideachais speisialta in Éirinn agus staidéar nua ar thionchar COVID-19 ar mhic léinn a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu.

2.2 Ár bhFoilseacháin

Athbhreithniú ar Sholáthar Oideachais i Seirbhísí Lae d'Aosaigh

Foilsíodh an tAthbhreithniú ar Sholáthar Oideachais i Seirbhísí Lae d'Aosaigh ar líne i mí na Nollag 2021. Dhírigh an tionscadal ar scrúdú a dhéanamh ar sholáthar oideachais agus foghlama ar feadh an tsaol i seirbhísí lae d'aoisigh arna seachadadh agus/nó arna maoiniú ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS).

Léirigh an t-athbhreithniú raon leathan agus éagsúil de sholáthar oideachais i suíomhanna, idir na cláir is coitianta ar chúram pearsanta a chabhraigh le scileanna saoil a fhorbairt d'úsáideoirí fásta, go tacú le rochtain ar oideachas príomhshrutha nó ar fhoghlaim fhoirmiúil. Bhí an taighde seo úrnua maidir le creat a chur le chéile chun athbhreithniú a dhéanamh ar oideachas agus ar fhoghlaim ar feadh an tsaol i seirbhísí lae. Léirigh an t-athbhreithniú ar shuíomhanna ar tugadh cuairt orthu sa staidéar go raibh fianaise láidir ann go raibh dea-chleachtas ag teacht leis an gcreat i go leor réimsí, amhail cuir chuige mhaithhe dhuine-lárnach i láithreáin agus fócas ar thorthaí d'úsáideoirí. Mar sin féin, bhí scóip ann chun feabhas agus forbairt a dhéanamh i réimsí eile, amhail deiseanna oiliúna foirne níos fearr a chur ar fáil. Tugann an tuarascáil seo léargas tosaigh ar an gcaoi a bhfuil tacaíochtaí oideachais ag daoine fásta i soláthar seirbhíse lae in Éirinn, agus tá scóip acu an creat a fhorbairt tuilleadh trí dhul i gcomhairle le daoine faoi mhíchumas agus tuairimí tuismitheoirí/cúramóirí a lorg go díreach.

2.3 Taighde Leanúnach in 2021

Daltaí a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais acu a Mhapáil agus a Rianú tar éis dóibh an Scoil a Fhágáil

Coimisiúnaíodh an tionscadal taighde seo in 2020 chun scrúdú a dhéanamh ar thaithí agus ar cheann scríbe daoine óga a bhfuil riachtanais speisialta oideachais agus foghlama acu atá ag imeacht ón gcóras scolaíochta. Is é an cuspóir ná feabhas a chur ar ár dtuiscint ar na foinsí sonraí atá ar fáil ar dhaoine óga atá ag fágáil na scoile d'fhonn tacú le ról an NCSE i bpleanáil agus i gcomhordú seirbhísí oideachais do dhaoine fásta faoi mhíchumas. Déanfaidh an taighde na foinsí sonraí sin a mhapáil chun bearnaí san eolas reatha a aithint. Rianóidh sé freisin cohóirt daoine óga nach bhfuil chomh cáiliúil sin orthu tar éis dóibh an scoil a fhágáil (mar shampla, iad siúd a fhanann sa bhaile), ag aithint agus ag scrúdú na gcúiseanna lena gceann scríbe iarscoile agus a dtaithe orthu.

Bhí obair allamuigh Tonn 1 le scoláirí le bheith ar siúl in earrach na bliana 2021 i gcomhthráth le cinnteoireacht ar aistrihe ón scolaíocht. Cuireadh é seo siar go dtí earrach na bliana 2022 i bhfianaise na staid ina raibh scoileanna a bhaineann le paidéim dúnta.

Taighde a Bhaineann leis an gComhairle Beartais ar Scoileanna Speisialta agus ranganna speisialta

Cuireadh tús le hobair ar athbhreithniú litríochta dara céim in 2021 chun an fhianaise taighde a bhaineann le comhairle beartais ar scoileanna speisialta agus ar ranganna sóisialta a cuireadh i gcrích in 2020 a nuashonrú. Clúdaíonn an t-athbhreithniú litríochta gnéithe éagsúla den soláthar oideachais i suíomhanna speisialta agus cuimsitheacha chun fianaise ar thorthaí agus ar eispéiris a aithint do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus nach bhfuil. Thug na torthaí ón gcéad chéim den athbhreithniú litríochta faoi deara, cé go bhfuarthas roinnt fianaise agus an taighde seo á dhéanamh, go bhfuil stór coibhneasta de staidéir fhoilsithe ardchaighdeán atá dírithe ar thorthaí.

Meastóireacht ar an tSamhail um Chuimsiú Scoile (SIM)

Mar chuid de bhainistíocht an NCSE ar an tSamhail um Chuimsiú Scoile, coimisiúnaíodh meastóireacht chuimsitheach ar an tionscadal go déanach in 2019 chun scrúdú a dhéanamh ar a fhorbairt, a chur i bhfeidhm agus a thorthaí. Chuir moill ar chur chun feidhme an tionscadail moill nádúrtha ar an meastóireacht chun a chinntiú nach ngabhtar sonraí ach de réir mar a théann an tionscadal ar aghaidh. Táthar ag súil go gcuirfear tús arís leis in 2022.

2.4 Taighde Nua

Tionchar COVID-19 ar Scoláirí a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais acu

Coimisiúnaíodh staidéar taighde nua chun imscrúdú a dhéanamh ar thionchar COVID-19 ar oideachas scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu. Fiosróidh an taighde seo an tionchar ar thorthaí acadúla, sóisialta, mothúchána agus iompraíochta na scoláirí sa ghearrthéarma agus san fhadtéarma. Breithneofar ann conas is fearr is féidir aghaidh a thabhairt ar na riachtanais seo agus conas córas oideachais níos athléimní a dhearadh agus ullmhú dó amach anseo. Tá trí phríomhghné i gceist leis an staidéar: athbhreithniú ar litríocht idirnáisiúnta ar thionchar dhúnadh scoileanna ar leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu; comhpháirt chainníochtúil lena mbaineann anailís ar shonraí ó bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna agus ó scoileanna speisialta; agus comhpháirt cháilíochtúil, lena mbaineann bunscoileanna cás-staidéir, meánscoileanna agus scoileanna speisialta.

Stair an Oideachais Speisialta in Éirinn a Dhoiciméadú thar 100 Bliain

Tá leabhar faisnéise coimisiúnaithe ag an NCSE ar stair an oideachais speisialta in Éirinn. Tabharfar forléargas sa leabhar ar an tírdhreach speisialta oideachais le 100 bliain anuas go dtí an lá atá inniu ann, lena n-áirítear príomh-dhátaí, staitisticí, creataí reachtacha agus garspíocanna. Díreoidh an leabhar ar an mbunleibhéal agus ar an iar-bhunleibhéal, le béim ar sholáthar le blianta beaga anuas. Is éard a bheidh i gceist leis an tionscadal ná athbhreithniú córasach ar fhoinsí sonraí agus beidh agallaimh le príomhpháirtithe leasmhara ann.

2.5 Comhdháil Taighde 2021

Cathaoirleach NCSE Joe Hayes; An tAire Oideachais Speisialta agus Cuimsithe Josepha Madigan; Príomhoifigeach Feidhmiúcháin Teresa Griffin ag Comhdháil Taighde an NCSE.

Bhí comhdháil taighde bhliantúil an NCSE beartaithe mar chomhdháil phearsanta ag Bóthar Burlington Óstán Clayton, Baile Átha Cliath an 18 Samhain, 2021, agus tá sruth beo ar líne ar fáil freisin ó láithreán gréasáin an NCSE. Rinneadh cinneadh Dé Máirt an 16 Samhain an chomhdháil a réachtáil mar imeacht ar líne amháin, mar gheall ar staid COVID-19 ag an am. Gach cainteoir agus painéalóir a cuireadh i láthair ó Óstán Clayton, agus an Cathaoirleach Joe Hayes ag tabhairt isteach na comhdhála agus an tAire Oideachais Speisialta agus Cuimsithe Josepha Madigan ag cur fáilte roimh an gcomhdháil.

Aitheasc tosaigh an Aire Oideachais Speisialta agus Cuimsithe Josepha Madigan ag Comhdháil Taighde an NCSE 2021.

Ar lá na comhdhála, tugadh 265 cuairt uathúil ar leathanach gréasáin na comhdhála taighde, le tinreamh níos ísle ná mar a bhí sna blianta roimhe seo. Tháinig formhór an lucht féachana as Éirinn, chomh maith le toscairí ó 10 dtír eile lena n-áirítear an Ríocht Aontaithe, an Ghearmáin, na Stáit Aontaithe agus an India. I measc na dtoscairí comhdhála cláraithe bhí meascán de mhúinteoirí, daoine fásta faoi mhíchumas, tuismitheoirí, taighdeoirí, príomhoidí, acadóirí, ionadaithe ó ghrúpaí abhcóideachta míchumais, síceolaithe, oifigigh roinne rialtais agus gníomhaireachta agus ionadaithe ceardchumainn.

An tOllamh Brahm Norwich, Ollscoil Exeter, an Ríocht Aontaithe, ag labhairt ag Comhdháil Taighde an NCSE.

D'fhéach an chomhdháil ar an téama, 'Leanúnachas Oideachais agus Déileáil le hAthchéimniú Iar-Phaindéime & Oideachas do Dhaoine Fásta faoi Mhíchumas'. I seisiún na maidine chualamar ó shaineolaithe idirnáisiúnta ar thaighde ón gcéad bhliain de phaindéim COVID-19 agus bhí plé painéil ar oideachasóirí Éireannacha, ag cur béime ar na dúshláin d'oideachasóirí, do mhic léinn agus do thuismitheoirí chun a chinntiú go leanfar leis an bhfoghlaim nuair a dúnadh scoileanna, an chuma a d'fhéadfadh a bheith ar an todhchaí agus muid ag foghlaim maireachtáil le COVID-19, agus na modhanna agus an cleachtas is fearr a d'oibrigh chun leanúnachas oideachais a bhainistiú. Dhírigh seisiún an tráthnóna ar oideachas i seirbhísí lae agus ar dheiseanna breisoideachais agus oiliúna do lucht fágála scoile agus do dhaoine fásta faoi mhíchumas.

An Dr. Verena Letzel, Ollscoil Trier, ag labhairt ag Comhdháil Taighde NCSE.

Tosaíocht Straitéiseach 3

Comhairle beartais agus cleachtais
atá neamhspleách, saineolach agus
fianaise-eolasach a chur ar fáil
don Aire Oideachais

Tosaíocht Straitéiseach 3

Comhairle beartais agus cleachtais atá neamhspleách, saineolach agus fianaise-eolasach a chur ar fáil don Aire Oideachais

3.1 Réamhrá

Príomhról don NCSE is ea comhairle beartais shaineolach, neamhspleách, fhianaise-bhunaithe a sholáthar don Aire Oideachais maidir le hoideachas leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu. Sonraítear sa chuid seo an dul chun cinn atá déanta ar an gcomhairle beartais ar scoileanna agus ranganna speisialta chomh maith lenár gcuid oibre idirnáisiúnta chun foghlaim ó chúrsaí oideachais speisialta agus uilechuimsitheacha i dtíortha eile agus eolas orthu a roinnt. Tugtar faoi deara anseo freisin an réimse atá ag dul i méid inár ról forbartha cleachtais.

3.2 Dul Chun Cinn ar Chomhairle Beartais ar Scoileanna Speisialta agus Ranganna Speisialta

Le linn 2021, bhí sé i gceist ag an NCSE a páipéar comhairle a fhoilsiú ar scoileanna speisialta agus ar ranganna speisialta. Cuireadh moill shuntasach ar chomhlánú an pháipéir comhairle seo agus ar a fhoilsiú, go príomha mar gheall ar an mbrú atá ar an gcóras oideachais mar gheall ar phaindéim COVID-19. Cuireadh tús le hathbhreithniú litríochta nuashonraithe in 2021. Cuireadh leis an gcomhairle beartais freisin a léiríonn tuarascálacha a foilsíodh in 2021. Táthar ag súil go gcuirfear an páipéar faoi bhráid na Roinne Oideachais in 2022.

3.3 An Ghníomhaireacht Eorpach um Riachtanais Speisialta agus Oideachas Cuimsitheach

Lean an NCSE ar aghaidh ag tacú le hobair na Gníomhaireachta Eorpaí um Riachtanais Speisialta agus Oideachas Cuimsitheach (EASNIE). Oibríonn an eagraíocht neamhspleách seo, arb ionann é agus ardán le haghaidh comhoibrithe dá balltíortha, i dtreo córais oideachais níos cuimsithí a chinntiú trí bhonn fianaise a thógáil trí thaighde agus comhoibriú a chuireann bonn eolais faoina cuid oibre.

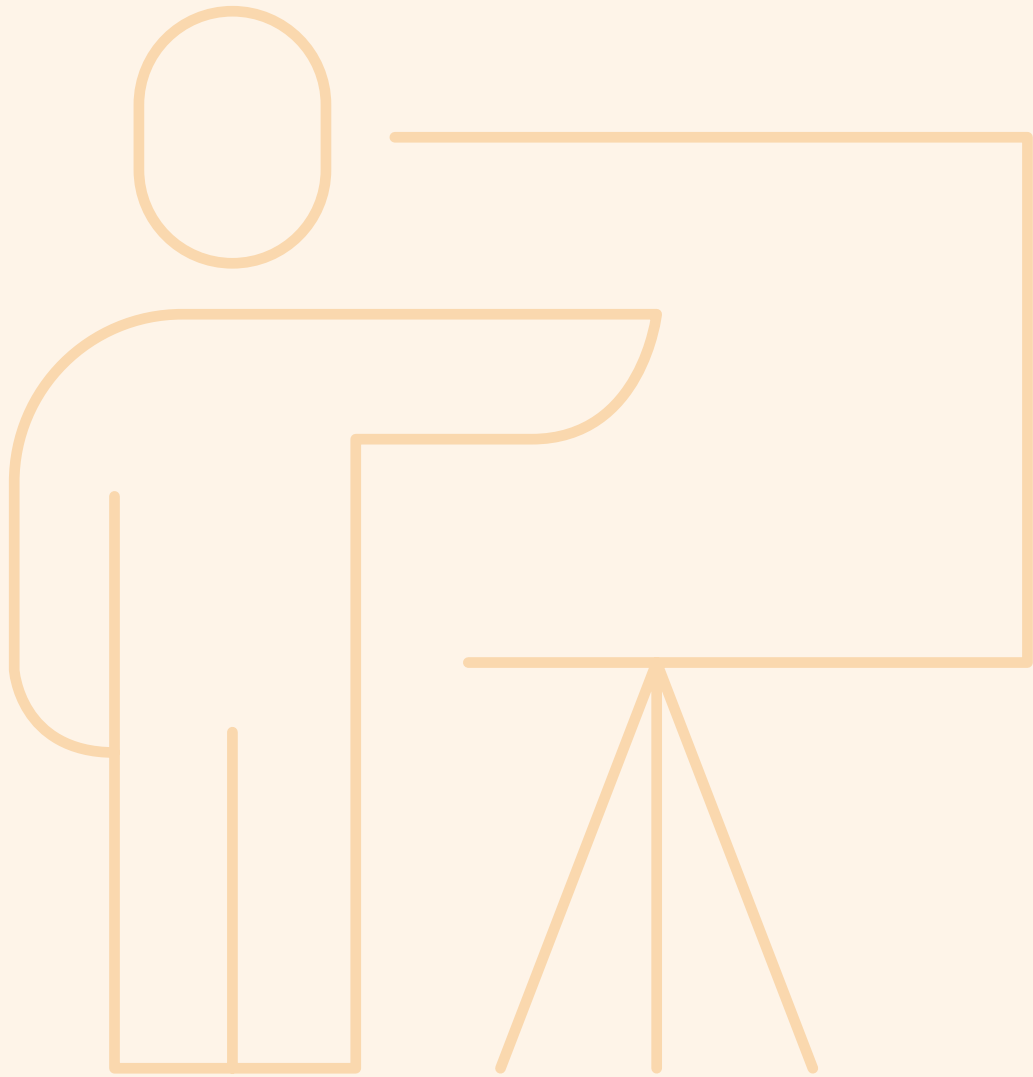
Le linn 2021, bhain an NCSE leas as obair EASNIE agus chuir siad leis trí:

- ▶ Leanúint de bheith i dteagmháil le comhaltaí boird ionadaíochas agus le comhordaitheoirí náisiúnta ar obair thaighde chun tacú le forbairt ár gcomhairle beartais ar scoileanna agus ranganna speisialta;
- ▶ Eolas ar oideachas speisialta agus cuimsitheach in Éirinn a chur ar fáil do EASNIE agus do bhallstáit aonair.

Tosaíocht Straitéiseach 4

Athbhreithniú a dhéanamh ar sholáthar agus comhairle a thabhairt maidir le dea-chleachtas san oideachas agus san oiliúint do dhaoine fásta a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu

Tosaíocht Straitéiseach 4

Athbhreithniú a dhéanamh ar sholáthar agus comhairle a thabhairt maidir le dea-chleachtas san oideachas agus san oiliúint do dhaoine fásta a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu

4.1 Réamhrá

Faoin Acht EPSEN, 2004 áirítear le ról an NCSE athbhreithniú a dhéanamh go ginearálta ar an soláthar a dhéantar do dhaoine faoi mhíchumas leas a bhaint as soláthar breisoideachais agus ardoideachais agus oiliúna tar éis dóibh an scoil a chríochnú.

4.2 Oideachas Aosach agus an Straitéis Chuimsitheach Fostaíochta (CES) do Dhaoine faoi Mhíchumas (2015-24) Pleanáil Aistrithe

Is cur chuige tras-Rialtais é an tOideachas Aosach agus an Straitéis Chuimsitheach Fostaíochta (CES) a thugann le chéile gníomhartha ranna agus gníomhaireachtaí Stáit éagsúla, lena n-áirítear an NCSE, mar iarracht chomhbheartaithe chun aghaidh a thabhairt ar na bacainní agus na dúshláin a théann i bhfeidhm ar fhostaíocht daoine faoi mhíchumas.

Spríoc amháin chun scileanna, acmhainn agus neamhspleáchas a fhorbairt do dhaoine óga faoi mhíchumas is ea tiomantas ó FSS agus ón NCSE clár aistrithe a fhorbairt chun freastal ar a gcuid riachtanas agus iad ag fágáil na scoile agus ag tosú ar ghairm bheatha. Bunaíodh grúpa tionscadail aistrithe an NCSE agus FSS in 2019 agus thug siad gealltanas iniúchadh a dhéanamh ar chur chuige iomlánaíoch i leith an aistrithe. I gcomhar le FSS, bunaíodh grúpa maoirseachta le hionadaithe ó SOLAS, ó Bhord Oideachais agus Oiliúna na hÉireann (ETBI) agus ón Roinn Oideachais a tháinig le chéile arís agus arís eile in 2021 chun plean a aithint chun an obair seo a chur chun cinn. Forbraíodh plean chun rochtain a sholáthar ar lucht fágála scoile a dteastaíonn tacaíochtaí aistrithe uathu agus tá sé beartaithe é a chur chun cinn in 2022.

4.3 An tAcht um Míchumas, 2005

Le linn 2021, chuaigh an NCSE i dteagmháil le páirtithe leasmhara ábhartha maidir le himpleachtaí Chuid 2 den Acht um Míchumas, 2005 ag tagairt do rannóga a thosaigh do dhaoine fásta 18 mbliana d'aois i Meitheamh 2020. Mar sin féin, chuaigh an phaindéim i bhfeidhm ar an rannpháirtíocht sin le páirtithe leasmhara agus tá rannpháirtíocht fós ar siúl.

Tosaíocht Straitéiseach 5

Eagraíocht éifeachtach a choinneáil a chomhlíonann na riachtanais dhlíthiúla agus chorparáideacha go léir agus a bhainistíonn straitéisí faisnéise agus cumarsáide le tuismitheoirí, mic léinn, daoine fásta faoi mhíchumas, scoileanna agus an pobal i gcoitinne

Tosaíocht Straitéiseach 5

Eagraíocht éifeachtach a choinneáil a chomhlíonann na riachtanais dhlíthiúla agus chorparáideacha go léir agus a bhainistíonn straitéisí faisnéise agus cumarsáide le tuismitheoirí, mic léinn, daoine fásta faoi mhíchumas, scoileanna agus an pobal i gcoitinne

5.1 Réamhrá

In 2021, lean an NCSE ar aghaidh ag forbairt ár n-eagraíochta lena chinntiú go raibh muid ag feidhmiú go héifeachtach agus ag cloí lenár riachtanais reachtúla, rialála agus rialachais go léir. Ceann de na príomh róil atá againn ná eolas a chur ar fáil do thuismitheoirí, do scoileanna agus dár bpáirtithe leasmhara go léir maidir le cúrsaí oideachais speisialta. I rith na bliana, chuamar i dteagmháil lenár bpáirtithe leasmhara ar bhealaí éagsúla, lena n-áirítear trínár bhfoireann, ár suíomh gréasáin agus na meáin shóisialta. Tugann an chuid seo breac-chuntas ar ár ngníomhaíochtaí sna réimsí seo i rith na bliana.

5.2 Eolas do Thuismitheoirí

Gach bliain cuireann ár SENOanna clár faisnéise tuismitheoirí an NCSE ar fáil a bhfuil sé mar aidhm aige tuismitheoirí agus caomhnóirí leanaí atá ag tosú ar scoil a chur ar an eolas faoi na seirbhísí agus na tacaíochtaí oideachais atá ar fáil ina gceantair féin. In 2020, mar gheall ar COVID-19, bhog seimineáir tuismitheoirí go soláthar ar líne, rud a d'fhág go raibh siad inrochtana do líon níos mó tuismitheoirí. Tá rannán do thuismitheoirí ar shuíomh gréasáin an NCSE anois ina bhfuil, mar aon le réimse acmhainní úsáideacha, faisnéis chabhrach a dhíríonn ar riachtanais na dtuismitheoirí:

- ▶ Eolas teagmhála do SENOanna agus do Mhúinteoirí Ar Cuairt
- ▶ Eolas ar na seirbhísí a chuireann an NCSE ar fáil
- ▶ Eolas ar ranganna speisialta agus ar scoil a roghnú.

Le linn 2021, seachadadh 49 seimineár tuismitheoirí san iomlán do níos mó ná 900 tuismitheoir. Is leibhéal seachadta níos airde é seo ná mar a taifeadadh le blianta beaga anuas.

5.3 Cosaint Sonraí

I gcomhréir leis an Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS), d'fhoilsigh an NCSE Ráiteas Cosanta Sonraí iomlán ar ár láithreán gréasáin ag <http://www.ncse.ie/ncse-data-protection>. Leagtar amach anseo an chaoi a mbailimid sonraí pearsanta, an chaoi a n-úsáidtear iad agus conas is féidir le daoine aonair idirghníomhú leis an NCSE faoi na sonraí.

In 2021 rinneamar sé larratas ar Rochtain ar Shonraí a phróiseáil, de réir na rialachán.

5.4 Fóram Comhairleach

Bíonn an NCSE i dteagmháil leis an bhFóram Comhairliúcháin, a ceapadh faoin Acht EPSEN, ar chúrsaí oideachais speisialta. Ceapann an Chomhairle suas le 17 gcomhalta tar éis próiseas comhairliúcháin forordaithe. Ina theannta sin, is é an tAire a cheapann triúr comhaltaí. Ina theannta sin, feidhmíonn leaschathaoirleach na Comhairle, Don Mahon, mar Chathaoirleach ar an bhFóram Comhairliúcháin.

Tháinig an fóram le chéile faoi dhó ar líne in 2021 – an 22 Feabhra agus an 25 Samhain – mar gheall ar shrianta COVID-19. Ag na cruinnithe seo, breithníodh roinnt topaicí: tacú le foghlaim ar líne agus cianfhoghlaim do scoláirí le RSO; Ráiteas Straitéise NCSE 2022-2026; tacú le scoileanna agus le tuismitheoirí – ar líne agus go pearsanta; Creat Tacaíochta Iompraíochta; An saol tar éis na scoile – daoine fásta óga ag aistriú.

Tá ballraíocht an fhórait agus freastal ar chruinnithe 2021 liostaithe thíos.

Ballraíocht Fhóram Comhairliúcháin an NCSE le linn 2021

Comhaltaí arna gceapadh ag an gComhairle		Freastal
Fidelma Brady	Oifigeach oideachais, Down Syndrome Ireland	2
Feargal Brougham	Iar-Uachtarán, Eagraíocht Náisiúnta Múinteoirí Éireann (INTO)	1
Miriam Colum	Léachtóir le riachtanais speisialta oideachais, Institiúid Oideachais Marino	2
Marina Cusack	Comhordaitheoir riachtanas speisialta oideachais in iar-bhunscoil	2
Lorraine Dempsey	Cathaoirleach Chuimsiú Éireann	2
Padraig Flanagan	Príomhoide, iar-bhunscoil	1
Margaret Flood	Oifigeach oideachais, An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)	1
Martin Gallen	Síceolaí oideachais sinsearach, Bord Oideachais agus Oiliúna Dhún na nGall	2
Paddy Greally	Bainisteoir seirbhísí leanaí ar scor, Bráithre na Carthanachta	2
Ann Higgins	Príomhoide, scoil speisialta	1

Comhaltaí arna gceapadh ag an gComhairle		Freastal
Patricia McCarthy	Ionchuimsiú i bhfoireann taighde oideachais agus sochaí, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	1
Anne Melly	Speisialtóir míchumais, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS)	2
Anna Ní Chartúir	Comhordaitheoir riachtanas speisialta oideachais, bunscoil Ghaeltachta	1
Gerard O'Carroll	Léachtóir le cuimsiú, Institiúid Teicneolaíochta, Trá Lí	2
Maeve O'Reilly	Comhairleoir beartais agus gnóthaí poiblí, an tÚdarás Náisiúnta Míchumais (ÚNM)	2
Tracie Tobin	Príomhoide, bunscoil DEIS	0
Madeline Hickey	Ceannaire um Chéadfach, forbairt beartais agus cleachtais, NCSE	2

Comhaltaí Ceaptha ag an Aire Oideachais		Freastal
Christine Chapple	Síceolaí sinsearach, An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (NEPS)	2
Kenny Noonan	Príomhoifigeach cúnta, An Roinn Oideachais	2
Paul Stevens	Cigire rannáin, An Roinn Oideachais	1

5.5 Rialachas

Bainistíocht Feidhmíochta

Clúdaíonn Ráiteas Straitéise an NCSE an tréimhse 2017-21. D'fhorbair agus d'fhaomh an Chomhairle plan oibre bliantúil do 2021 bunaithe ar an straitéis i mí na Nollag 2020 agus rinneadh athbhreithniú ar an dul chun cinn gach ráithe, in éineacht leis na rioscaí gaolmhara. Rinneamar an t-athbhreithniú bliantúil ar ár gclár riosca do 2020 agus chomhaontaíomar leagan nuashonraithe do 2021 ar mholadh ón gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca.

Cuntais Bhliantúla

Táthar ag súil go gcuirfear cuntais bhliantúla 2021 faoi bhráid an Aire in 2022 go dtí go gcríochnófar an t-iniúchadh. Déanann an tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste iniúchadh ar chuntais bhliantúla an NCSE agus, tar éis iniúchta, cuirtear faoi bhráid an Aire iad agus ansin cuirtear faoi bhráid an Oireachtais iad agus foilsítear iad ar shuíomh gréasáin an NCSE. Cuirtear na cuntais bhliantúla i láthair agus foilsítear iad ar leithligh ón tuarascáil seo.

Deimhniú ar Chomhlíonadh Cheanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Ghlac an NCSE leis an gCód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016. Ceanglaítear ar gach gníomhaireacht cloí le riachtanais iomlána an chóid. Sonraítear in Agusín 1 na deimhnithe ar chomhlíonadh NCSE leis an gcód.

Ina theannta sin, in 2021, thug an NCSE faoi athbhreithniú inmheánach ar chomhlíonadh an Chóid, a thug an Chomhairle faoi deara. Leanann an NCSE de bheith ag cloí leis an gcód.

An tAcht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015

Is oifigeach poiblí ainmnithe é príomhfheidhmeannach an NCSE faoin Acht seo.

5.6 Comhairle an NCSE

Comhairle NCSE 2019-22 leis an bpríomhoifigeach feidhmiúcháin:

Ar chúl (ó chlé): Eamon Clavin, Anne Tansey, Peter Archer, Antoinette Nic Gearailt, Dharragh Hunt, Pat Goff and Don Mahon.

Chun tosaigh (ó chlé): Teresa Griffin, chief executive officer, Áine Lynch, Joe Hayes (chairperson), Deirbhile Nic Craith, Clodagh Ní Mhaoilchiaráin, Eileen Daly. Intlis: Carol Cuffe (d'éirigh as an gComhairle in 2020).

Is í Comhairle na Comhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta ár n-údarás rialachais. Is é an tAire Oideachais a cheapann é faoi Alt 21 den Acht EPSEN, 2004. Rachaidh téarma oifige an chathaoirligh agus ghnáthchomhaltaí na Comhairle in éag an 31 Nollaig 2022.

Tá an Chomhairle, a bhfuil a feidhmeanna leagtha amach in alt 20 den Acht EPSEN, freagrach don Aire Oideachais agus freagrach as dea-rialachas a chinntiú. Tá a chuid oibre agus freagrachtaí leagtha amach san Acht EPSEN agus sa Treoir rialachais chorparáidigh do Chomhaltaí na Comhairle, ina leagtar amach go sonrach ábhair atá forchoimeáda don chomhlacht. Tugtar cuntas breise ar a ghnó agus a dhualgais i dTearmaí Tagartha agus Buan-Orduithe na Comhairle. I measc na mbuanmhíreanna a bhreithníonn an Chomhairle tá:

- ▶ dearbhú leasanna
- ▶ tuarascálacha ó choistí
- ▶ tuarascálacha airgeadais/cuntais bhainistíochta
- ▶ tuarascáil feidhmíochta
- ▶ ábhair fhorchoimeáda, agus
- ▶ athbhreithniú ar rioscaí a bhaineann le NCSE

Is iondúil go ndéanann an príomhfheidhmeannach bainistíocht agus rialú ar ghnó na foirne, an riaracháin agus na Comhairle mar atá leagtha amach in alt 24 den Acht EPSEN. Is iad an príomhoifigeach feidhmiúcháin agus an fhoireann ardbhainistíochta atá freagrach as bainistíocht, rialú agus stiúradh rialta an NCSE ó lá go lá mar atá leagtha amach sa Ráiteas Straitéise (2017-21) atá ceadaithe ag an gComhairle.

Tá an Chomhairle freagrach as an bplean bliantúil agus na ráitis airgeadais a ullmhú. Tá deimhniú go dtugann an dara ceann léargas fíor agus cothrom ar fheidhmíocht agus ar staid airgeadais an NCSE in 2021 ar fáil inár gcuntais bhliantúla iniúchta a fhoilsítear ar leithligh.

Mar a éilítear faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, rinne an Chomhairle athbhreithniú ar fheidhmíocht a cuid coistí agus ar fheidhmíocht a coistí i rith na bliana.

Tháinig an Chomhairle le chéile sé huair le linn 2021 agus tá sonraí faoi bhaill aonair agus a bhfreastal sa tábla seo a leanas.

Ballraíocht Chomhairle an NCSE le linn 2021

Ainm	Sonraí	Freastal
Joe Hayes*, cathaoirleach	Iar-ambasadóir Éireannach chun na Síne, na Danmhairge agus na hÍoslainne, chuig Poblacht na Seice agus chuig an Úcráin agus go Singeapór, an Indinéis, na hOileáin Philipíneacha, Brúiné agus Timor Leste	5
Don Mahon*, leas- chathaoirleach	Iar-phríomhchigire cúnta sa Roinn Oideachais (DE)	6
Peter Archer	Iar-phríomhoifigeach feidhmiúcháin an Fhorais Taighde ar Oideachas	6
Eamon Clavin	Cigire rannáin sa Roinn Oideachais (DE)	6
Carol Cuffe**	Ceann cúraim shóisialta, CHO 7, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte	–
Eileen Daly	Oifigeach míchumais breisoideachais agus ardoideachais agus cleachtóir gairmthreorach	5
Pat Goff	Leas-Phríomhfheidhmeannach Líonra Príomhoidí Bunscoile na hÉireann (IPPN)	6
Dharragh Hunt	Comhairleoir beartais agus gnóthaí poiblí, an tÚdarás Náisiúnta Míchumais	6
Áine Lynch*	Príomhfheidhmeannach, Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí	6
Clodagh Ní Mhaoilchiaráin	Príomhoide, Gaelscoil Bhaile Brigín	4
Deirbhile Nic Craith	Ard-Rúnaí cúnta agus stiúrthóir oideachais agus taighde le hEagraíocht Náisiúnta Múinteoirí Éireann (Cumann Múinteoirí Éireann)	6
Antoinette Nic Gearailt*	Iar-uachtarán chumann na Scoileanna Pobail agus Cuimsitheacha (ACCS)	6
Anne Tansey*	Stiúrthóir na Seirbhíse Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (NEPS), seirbhís síceolaíochta na Roinne Oideachais (DE)	6

Tá na comhaltaí sin a gcuirtear a n-ainmneacha in iúl le réiltín * ag freastal ar an dara téarma as a chéile ar an gComhairle.

** Chuaigh Carol Cuffe ar scor ón gComhairle le linn 2020.

Coistí na Comhairle

Chruthaigh an Chomhairle cúig choiste faoi Alt 33 den Acht EPSEN. Tá an tuarascáil seo de réir a dtéarmaí tagartha agus a dtreoirínte rialachais arna gcinneadh ag an gComhairle. Freastalaíonn gach comhalta ar choiste amháin nó níos mó. I gcás an choiste iniúchóireachta agus riosca, tá cathaoirleach seachtrach ceaptha ag an gComhairle a bhfuil taithí ábhartha aige.

Iniúchadh agus Riosca (ceithre chruinniú)	Freastal
Lisa Campbell, cathaoirleach	4
Peter Archer	3
Don Mahon	4
Antoinette Nic Gearailt	2

Airgeadas (sé chruinniú)	Freastal
Antoinette Nic Gearailt, cathaoirleach	6
Eileen Daly	5
Pat Goff	6
Deirbhile Nic Craith	6

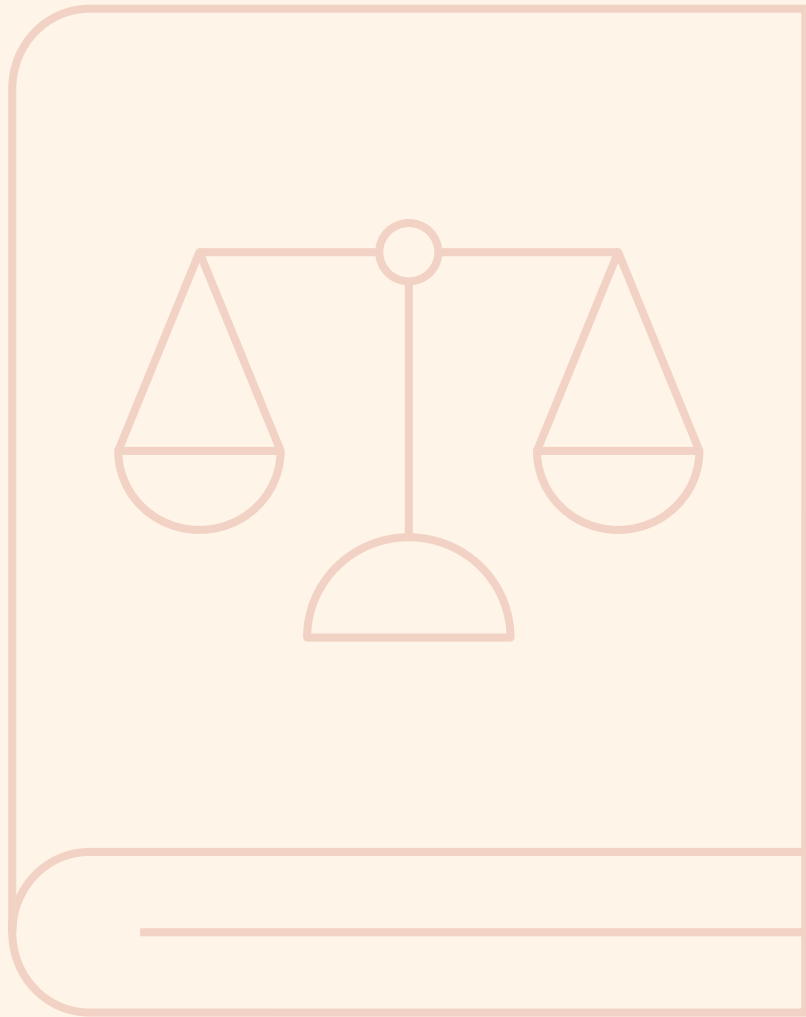
Feidhmíocht an Phríomhfheidhmeannaigh (trí chruinniú*)	Freastal
Joe Hayes, cathaoirleach	3
Peter Archer	3
Antoinette Nic Gearailt	3

* Tionóladh cruinniú mhí na Nollag 2020 i mí Feabhra 2021.

Taighde (cúig chruinniú)	Freastal
Peter Archer, cathaoirleach	5
Dharragh Hunt	5
Áine Lynch	4
Anne Tansey	4

Straitéis agus Beartas (sé chruinniú)	Freastal
Don Mahon, cathaoirleach	6
Eamon Clavin	6
Carol Cuffe	0*
Clodagh Ní Mhaoilchiaráin	3

* Chuaigh Carol Cuffe ar scor ón gComhairle le linn 2020.

Aguisíní

Aguisín 1

Deimhniú ar Chomhlíonadh Cheanglais an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016

Córas Rialaithe Inmheánaigh NCSE (SIC)

Tá an Chomhairle freagrach as a chinntiú go gcoinnítear agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh de réir an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit 2016 agus as athbhreithniú bliantúil a dhéanamh ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha, lena n-áirítear rialuithe airgeadais, oibríochta agus comhlíonta agus próisis agus nósanna imeachta bainistíochta riosca. Tá an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm sa NCSE don bhliain dar críoch 31 Nollaig, 2021. Tá deimhniú an athbhreithnithe bhliantúil ar éifeachtacht Chóras Rialaithe Inmheánaigh an NCSE in 2021 ar fáil i gcuntais iniúchta an NCSE a fhoilsítear ar leithligh.

Sceideal na bhFeidhmeanna Forchoimeáda agus Tarmligthe

Tá sceideal foirmiúil d'ábhair shonracha comhaontaithe ag an gComhairle atá forchoimeáda go sonrach chuici lena chinneadh a treo agus a rialú cuí ar an NCSE a chinntiú. Tá sceideal toiscaireachtaí comhaontaithe ag an gComhairle don phríomhfheidhmeannach freisin. Tá tuilleadh sonraí faoi seo ar fáil sna cuntais iniúchta a fhoilsítear ar leithligh agus sa Treoir maidir le Rialachas Corparáideach do chomhaltaí na Comhairle.

Comhlíonadh Cánach agus Rialála

Ní dhearnadh aon chumarsáid maidir le neamhchomhlíonadh cheanglais na n-údarás rialála nó cánach maidir le haon ábhar. Níl an NCSE ar an eolas faoi aon neamhchomhlíonadh iarbhír nó féideartha ar dhlíthe nó rialacháin a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar ár ráitis airgeadais.

Polasaí Taistil NCSE

Tá beartas an Rialtais maidir le taisteal gnó á chomhlíonadh ar gach bealach. D'fhorbair agus coinníonn an NCSE a beartas agus a nósanna imeachta taistil de réir riachtanais an Rialtais.

Beartas Soláthair

Tá beartas an Rialtais maidir le soláthar poiblí á chur i bhfeidhm san NCSE mar aon le cloí le rialacha agus nósanna imeachta an chóid chaiteachais poiblí.

Baineann an NCSE leas as socruithe seirbhíse comhroinnte agus as conarthaí lárnaigh fóstarraingthe, lena n-áirítear, nuair is féidir, iad siúd arna mbunú ag an Oifig um Sholáthar Rialtais.

Diúscairt Sócmhainní

Comhlíonann diúscairt sócmhainní ag an NCSE go hiomlán na ceanglais atá leagtha síos sa Chód Cleachtais.

Nochtadh Rúnda

Tá beartas agus nósanna imeachta comhaontaithe ag an NCSE chun déileáil le nochtuithe cosanta de réir an Achta um Nochtadh Cosanta (2014). Níor ardaíodh aon saincheisteanna faoin nós imeachta seo in 2021.

Cosaint Leanaí

Tá nósanna imeachta agus treoirlínte forbartha ag an NCSE don fhoireann maidir le cúrsaí cosanta agus leasa leanaí mar chuid de na riachtanais nua a achtaíodh in 2017 faoin Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015. Rinneadh treoirlínte an NCSE a nuashonrú arís i mí an Mheithimh 2020 agus tá siad ar fáil ar ár láithreán gréasáin ag www.ncse.ie. Próiseáladh aon ábhair a tarraingíodh ar ár súile dúinn in 2021 de réir ár nósanna imeachta.

Iniúchadh

Tá feidhm iniúchta inmheánaigh bunaithe ag an NCSE agus tá cairt iniúchta inmheánaigh aontaithe aici. Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca ceaptha ag an gComhairle le téarmaí tagartha comhaontaithe lena n-áirítear maoirseacht ar an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh, bainistíocht riosca agus athbhreithniú ar na dréacht-chuntais bhliantúla.

Tuairisciú Bliantúil ar Éifeachtúlacht Fuinnimh

In 2021, thuairiscigh an NCSE feidhmíocht fuinnimh na heagraíochta in 2020 d'Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann mar a éilítear faoi rialacháin an AE. Bhain an NCSE coigilteas fuinnimh de 31% amach in 2020. Leanann an NCSE ar aghaidh ag rianú an dul chun cinn i dtreo sprioc 2030 a leagtar amach i bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2021, atá mar bhonn agus mar thaca ag an tiomantas d'fheabhsú 50% ar éifeachtúlacht fuinnimh. Tá an NCSE i dteagmháil le comhghleacaithe in OPW maidir leis an mbealach is fearr chun an sprioc seo a bhaint amach. Tá na sonraí do 2020 ar fáil thíos agus cuirtear i gcomparáid iad le figiúirí 2019 a tuairiscíodh roimhe seo.

Tábla A1.1 Forbhreathnú ar Úsáid Fuinnimh NCSE 2020 agus 2019

Cineál Fuinnimh	Aonaid	2020	2019
Leictreachas	MWh	192	208
Teirmeach	MWh	210	256
In-athnuaite	MWh	0	0

Aguisín 2

Soláthar Foirne NCSE

Grád	Foireann i ndiaidh 2021
Státseirbhísigh	
Príomhfheidhmeannach	1
Príomhoide	4
Bainisteoirí réigiúnacha	5
Ceannaire speisialtóra	5
Príomhoifigeach cúnta	7
Bainisteoirí foirne	8
Cleachtóirí iompair	5
Teiripeoirí saothair	4
Teiripeoirí urlabhra agus teanga	9
Bainisteoir Teiripeora	2
Eagraithe riachtanas speisialta oideachais (SENO)	61
Príomhoifigigh Feidhmiúcháin	6
Oifigeach Riaracháin	1
Oifigigh Feidhmiúcháin	8
Oifigigh Chléireachais	13
Intéirneach	0
Fo-iomlán (státseirbhísigh)	139
Comhairleoirí	46
Múinteoirí ar cuairt	42
Fo-iomlán (seirbhísigh phoiblí)	88
IOMLÁN	227

Aguisín 3

Faisnéis Staitistiúil do na blianta acadúla 2012-13 go 2020-21

Soláthraíonn Táblaí 1-4 na sonraí treochta do na scoilbhlianta 2012-13 go 2020-21, maidir le gníomhaíocht leithdháilte acmhainní NCSE.

Tábla A3.1: Iarratais a fuarthas ó scoileanna chun rochtain a fháil ar acmhainní breise

Cineál Iarratas	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21
CRS ⁷	7,454	8,703	8,656	8,621	9,553	8,781	9,855	12,275	N/A
Iompar	2,520	2,787	3,289	3,423	3,460	3,597	3,847	4,302	4,366 ⁸
Teicneolaíocht Chúnta	2,721	2,882	2,928	3,564	4,686	4,157	4,453	5,510	5,481
LITH ⁹	13,935	15,952	16,209	18,177	19,384	N/A	N/A	N/A	N/A
Iomlán na n-iarratas	26,630	30,324	31,082	33,785	37,083	16,535	18,155	22,087	9,847

Tábla A3.2: Acmhainní oideachais speisialta leithdháilte ar scoileanna ag an NCSE

Cineál Poist	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21
CRS	10,503	10,671	11,174	11,984	13,006	14,063	15,030	16,125	17,117
Múinteoirí Minicíochta Íseal	5,265	5,722	6,204	6,823	7,427	N/A	N/A	N/A	N/A
Múinteoirí scoile speisialta	1,078	1,060	1,135	1,159	1,1979	1,205	1,223	1,231	1,240
Múinteoirí ranga speisialta	695	823	956	1,136	1,304	1,480	1,663	1,865	2,103

7 Tháinig an tsamhail nua chun acmhainní CRS a leithdháileadh in 2021 in ionad an phróisis iarratais ar thacaíocht CRS.

8 Taifeadh líon beag iarratas ar iompar scoile don scoilbhliain 2020/2021 don scoilbhliain 2019/2020. Dá bhrí sin, déantar ró-thuirisciú beag ar na hiarratais ar iompar in 2019/2020 agus déantar tearcthuairisciú orthu in 2020-2021. Baineann sé seo freisin le sonraí a thuiriscítear don scoilbhliain 2019/2020 i dTuarascáil Bhliantúil an NCSE don bhliain 2020.

9 Cuireadh an tsamhail nua in ionad an phróisis iarratais d'uaireanta teagaisc ísealmhnicíochta chun múinteoirí oideachais speisialta a leithdháileadh don scoilbhliain 2017-18.

Tábla A3.3: Líon na ndaltaí a fhaigheann tacaíocht ó leithdháiltí NCSE

Daltaí	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21
CRS ¹⁰ príomhshruth	13,268	13,907	15,101	16,874	18,513	19,571	20,550	22,628	N/A
LITH	32,480	35,763	38,414	42,931	47,065	N/A	N/A	N/A	N/A
Ranganna Speisialta	3,684	4,353	4,706	5,472	6,393	7,390	8,410	9,259	10,436
Scoil Speisialta	7,077	7,299	7,459	7,607	7,739	7,954	7,921	7,923	8,144

Tábla A3.4: Cineál Aicme Speisialta de réir míchumais

Cineál aicme speisialta	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21
ASD EI	49	72	96	118	127	130	132	132	135
ASD	364	439	531	647	762	917	1,067	1,241	1,435
Sain-neamhord urlabhra agus teanga*	64	64	63	65	65	65	65	63	63
GLD Éadrom	71	67	65	64	62	57	59	57	53
GLD Measartha	28	39	39	48	58	59	62	62	68
Éisteacht	16	16	15	17	16	16	16	18	19
EBD/SEBD	7	8	11	10	10	10	11	11	10
Eile	29	32	35	41	49	50	51	56	56
Iomlán	628	737	855	1,008	1,149	1,304	1,463	1,640	1,839

* Tharla earráid i dtuarascáil bhliantúil 2020 – cuireadh síos ar an míchumas seo mar *Litriú agus Teanga* in ionad *Sain-Neamhord Urlabhra agus Teanga*.

10 Tháinig an tsamhail nua chun acmhainní CRS a leithdháileadh in 2021 in ionad an phróisis iarratais ar thacaíocht CRS.

Aguisín 4

Cur síos ar na Catagóirí Míchumais¹¹

Míchumais Ardmhnicíochta

Catagóir Míchumais	Cur síos
Míchumas foghlama ginearálta éadrom teorann	Tá measúnú déanta ag síceolaí ar dhaltaí den sórt sin mar dhaltaí a bhfuil míchumas foghlama ginearálta éadrom teorannach orthu. Beidh measúnú déanta ar IQ ar scála iomlán an dalta sa raon idir 70 agus 79.
Míchumas foghlama ginearálta éadrom	Tá measúnú déanta ag síceolaí ar dhaltaí den sórt sin mar dhaltaí a bhfuil míchumas foghlama ginearálta éadrom orthu. Beidh IQ ar scála iomlán an dalta measúnaithe sa raon 50 go 69.
Sain-mhíchumas foghlama	Rinne síceolaí measúnú ar leanaí den sórt sin mar: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Leanaí a bhfuil meán-intleacht nó níos airde acu. ▶ Leibhéal míchumais foghlama a bheith agat a bhaineann go sonrach le bunscileanna léitheoireachta, scríbhneoireachta nó matamaitice a chuireann iad ag an dara peircintíl nó faoina bhun ar thrialacha oiriúnacha, caighdeánaithe, normthagartha.

Míchumais Íseal-mhnicíochta

Catagóir míchumais	Cur síos
Uathachas/ neamhord speictrim uathaigh (ASD)	Déanfaidh síciatraí nó síceolaí measúnú agus aicmiú ar dhaltaí den sórt sin mar dhaltaí a bhfuil uathachas nó neamhord speictrim uathaigh orthu de réir chritéir DSM-IV, DSM-V, nó ICD-10.
Suaithheadh mothúchánach agus/nó fadhbanna iompair	Tá síciatraí nó síceolaí ag caitheamh le daltaí den sórt sin le haghaidh coinníollacha mar néaróis, síocóis óige, hipirghníomhaíocht, neamhord easnamh airde, neamhord hipirghníomhaíochta easnamh airde agus neamhoird iompair atá ag cur isteach go mór ar a sóisialú agus/nó ar a bhfoghlaim ar scoil.

11 Ciorclán na Roinne Oideachas agus Leanaí SP ED 08/02.

Catagóir míchumais	Cur síos
Bodhar/Lagéisteacht	Tá míchumas éisteachta ar dhaltaí den sórt sin atá chomh tromchúiseach sin, cuireann sé isteach go mór ar a gcumas caint an duine a chloisteáil agus a thuiscint, rud a chuireann cosc orthu páirt iomlán a ghlacadh in idirghníomhaíocht sa seomra ranga agus tairbhe leordhóthanach a bhaint as teagasc scoile. Tá áiseanna éisteachta ordaithe don chuid is mó acu agus tá siad ag baint leasa as seirbhísí múinteora cuairte.
Míchumas foghlama ginearálta measartha	Tá measúnú déanta ag síceolaí ar dhaltaí den sórt sin mar dhaltaí a bhfuil míchumas foghlama ginearálta measartha orthu. Beidh IQ ar scála iomlán an dalta measúnaithe sa raon 35 go 49.
Míchumais iolracha	Comhlíonann daltaí a ndearnadh measúnú orthu faoi mhíchumas iolrach na critéir do dhá cheann nó níos mó de na míchumais ísealmhnicíochta a bhfuil cur síos orthu.
Daltaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu a eascraíonn as siondróm measúnaithe	Daltaí den sórt sin a bhfuil siondróm measúnaithe orthu, m.sh. siondróm Down, siondróm William agus siondróm Tourette chomh maith le haon cheann de na míchumais ísealmhnicíochta eile.
Míchumas coirp	Tá míchumais bhuana nó fadtréimhseacha ag daltaí den sórt sin a eascraíonn as coinníollacha mar neamhfhoirmithe ó bhroinn, spina bifida, diospraicse, diostróife mhatánach, pairilis cheirbreach, cnámha briosca nó gortú tromchúiseach de thaisme. Mar gheall ar lagú a bhfeidhm fhisiciúil, teastaíonn idirghabháil agus tacaíocht bhreise speisialta uathu má tá siad le leibhéal agus cáilíocht oideachais a bheith ar fáil dóibh a oireann dá riachtanais agus dá gcumas. Éilíonn go leor acu úsáid a bhaint as cathaoir rothaí, soghluaisteacht nó cabhair suí nó tacaíocht theicneolaíoch eile. D'fhéadfadh easpa rialaithe agus comhordaithe mhatánach a bheith orthu agus d'fhéadfadh deacrachtaí cumarsáide a bheith acu, go háirithe maidir le cur in iúl ó bhéal, mar shampla diospraicse dian.

Catagóir míchumais	Cur síos
Míchumas foghlama ginearálta trom agus domhain	Tá measúnú déanta ag síceolaí ar dhaltaí den sórt sin mar dhaltaí a bhfuil míchumas foghlama trom nó suntasach orthu. Beidh scála iomlán IQ an dalta faoi bhun 35 de réir an mheasúnaithe. Ina theannta sin, d'fhéadfadh míchumais fhisiciúla a bheith ag daltaí den sórt sin.
Suaitheadh mothúcháinach agus/nó fadhbanna iompair	Is iad na critéir le haghaidh EBD dian ná go bhfuil an dalta faoi chúram síciatraí nó síceolaí cliniciúil le haghaidh neamhord cliniciúil dian. Bheifí ag súil go dtiocfadh líon an-bheag daltaí faoin gcatagóir seo.
Sain-neamhord urlabhra agus teanga	<p>Ba chóir do dhaltaí den sórt sin gach ceann de na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Cumas neamhbhriathartha nó feidhmíochta nach mór a bheith laistigh den mheánraon nó os a chionn, is é sin IQ neamhbhriathartha nó feidhmíochta de 90 nó os a chionn. ▶ Measúnaithe ag teiripeoir urlabhra agus teanga agus a fhaightear amach go bhfuil siad ag dhá dhiall chaighdeánacha nó níos mó (SD) faoi bhun an mheáin, nó ag leibhéal atá coibhéiseach go ginearálta (-2 SD nó faoina bhun, nó faoi bhun scór caighdeánach 70) i gceann amháin nó níos mó de na príomhréimsí forbartha urlabhra agus teanga. <p>Dhá mheasúnú: tá gá le measúnú síceolaíoch agus measúnú urlabhra agus teanga.</p>
Lagú dall/amhairc	Tá míchumas amhairc chomh tromchúiseach sin ar dhaltaí den sórt sin go gcuireann sé isteach go mór ar a gcumas a fheiceáil, rud a chuireann isteach ar a gcumas ábhair a chuirtear i láthair amhairc a bhrath, mar shampla pictiúir, léaráidí agus an focal scríofa. Déanfar cuid acu a dhiagnóisiú go bhfuil siad ag fulaingt ó choinníollacha mar daille ó bhroinn, catarachtaí, ailbíneachas agus retinitis pigmentosa. Teastaíonn áiseanna ísealfhíse óna bhformhór agus tá siad ag baint leasa as seirbhísí múinteora cuairte.

Aguisín 5

Gluais Acrainmneacha a Úsáidtear

ACCS	Cumann na Scoileanna Pobail agus Cuimsitheacha
ASD	Neamhord de chuid Speictream an Uathachais
FGL	Forbairt ghairmiúil leanúnach
DE	An Roinn Oideachais
DSM	Lámhleabhar Diagnóiseach agus Staitistiúil neamhoird mheabhracha
EASNIE	An Ghníomhaireacht Eorpach um Riachtanais Speisialta agus Oideachas Cuimsitheach
EBD	Suaithheadh mothúchánach/neamhord iompraíochta
ELC	Ionad luathfhoghlama
EPSEN	An tAcht um Oideachas do Dhaoine a bhfuil Riachtanais Speisialta Oideachais Acu, 2004
HSE	An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais
Cumann Múinteoirí Éireann	Eagraíocht Múinteoirí Náisiúnta na hÉireann
ITE	Oideachas tosaigh múinteoirí
IQ	Comhrann faisnéise
NBSS	An tSeirbhís Náisiúnta Tacaíochta Iompraíochta
NCSE	An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta
NEPS	An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais
ITE	Oideachas tosaigh múinteoirí
IQ	Comhrann faisnéise
NBSS	An tSeirbhís Náisiúnta Tacaíochta Iompraíochta
NCSE	An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta
NEPS	An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais
OT	Teiripeoir saothair
SESS	An tSeirbhís Tacaíochta d'Oideachas Speisialta
SD	Diall caighdeánach
SENO	Eagraí riachtanas speisialta oideachais
SIC	Córas Rialaithe Inmheánaigh
SIM	Samhail um Chuimsiú Scoile
CRS	Cúntóir riachtanas speisialta
SLT	Teiripeoir urlabhra agus teanga

Aguisín 6

Grafaic faisnéise maidir le príomhstaitisticí NCSE

Líon na mac léinn a fhaigheann tacaíocht ó CRSanna

Deireadh na scoil-bhlíana	Poist CRS	Sa Phríomhshruth	I Ranganna Speisialta	I Scoileanna Speisialta	
2020-21	17,117	n/b*	10,436	8,144	
2019-20	16,125	22,628	9,259	7,953	

D'oscail an NCSE

199

rang speisialta nua in 2020-21 i gcomparáid le

189

rang speisialta nua in 2019-20

2020-21

Líon na ranganna speisialta

1,839

Líon na áiteanna ranganna speisialta

11,580

2019-20

Líon na ranganna speisialta

1,640

Líon na áiteanna ranganna speisialta

10,395

Líon na n-iarratas a próiseáladh in 2021 i gcomparáid le 2020

Scoil-Bhlíana 2020-21	CRS	Scoil-Bhlíana 2019-20
N/B*	12,275	
4,366	Iompar Scoile	4,302
5,481	Teicneolaíocht Chúnta/Saintrealamh	5,510
9,847	Iomlán	22,087

Don Bhliain Féilire 2021

Thacaigh 43 múinteoir ar cuairt le

5,975

leanbh scoile agus

771

leanbh/leanbh réamhscoile

Fuarthas

1,968

iarratas ó scoileanna ar thacaíocht inscoile

Bhí

5,099

múinteoir gafa le forbairt ghairmiúil agus foghlaim ag seimineáir sheachtracha NCSE

Cuireadh

8,301

lá forbartha gairmiúla agus foghlama ar fáil ag seimineáir sheachtracha an NCSE

Seachadadh

264

seimineár seachtrach NCSE agus 367 seimineár foirne iomlán

* Cuireadh an próiseas nua Athbheithnithe Eisceachtúil CRS in ionad an phróisis iarratais ar thacaíocht CRS; leithdháilt ar scoileanna seachas ar dhaltai aonair.

© NCSE 2022

An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta

1-2 Sráid an Mhuilinn
Baile Átha Troim
Contae na Mí

T: 01 6033200

www.ncse.ie

